

АКТИВНЕ ГРОМАДЯНСТВО

ОДИНИ

СОЛІДАРНІСТЬ

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

ПАРТНЕРСТВО

УЧАСТЬ

СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО

ПУБЛІЧНА ПОЛІТИКА

ДЕМОКРАТІЯ

ПРАВА ЛЮДИНИ

СОЛІДАРНІСТЬ

ПУБЛІЧНА ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

ПЕРСПЕКТИВИ ТА ШЛЯХИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

**ПУБЛІЧНА ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ
ПЕРСПЕКТИВИ ТА ШЛЯХИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ**

Донецьк 2006

Видання здійснене в рамках проекту „Стандарти Європейського Союзу в сфері соціальної, молодіжної та громадської політики та роль органів державної влади в процесі їх досягнення” за фінансової підтримки Міжнародного Фонду „Відродження”.

Колектив упорядників:

Валентина Дьомкіна, Андрій Донець, Таїсія Гладченко

© Донецький Молодіжний Дебатний Центр

пр. Ілліча 79/31,
83003, Донецьк, Україна

тел./факс: 062 385 98 39
е-пошта: debate@cent.dn.ua
Інтернет: www.cent.dn.ua

Для безкоштовного розповсюдження

Шановні користувачі,

Посібник, який ви тримаєте в руках, було створено в рамках реалізації проекту „Стандарти Європейського Союзу в сфері соціальної, молодіжної та громадської політики та роль органів державної влади в процесі їх досягнення”. Метою цього проекту є ознайомлення державних службовців України зі стандартами публічної політики Європейського Союзу та формування практичних навичок щодо їх запровадження.

Основна увага під час створення цього посібника приділялась підходам та принципам, що використовуються в реалізації політики, оскільки саме вони, на думку авторів та експертів, є визначальними і можуть бути застосовані представниками державної влади в Україні вже сьогодні. Головний принцип Європейського Союзу: "стільки громадського контролю - скільки можливо, стільки державного - скільки необхідно" проходить червоною ниткою по всьому посібнику.

„Неможливо створити ідеальних законів або стандартів для того, щоб забезпечити їх безумовне дотримання, – говорить пан Кшиштоф Фігель, почесний консул республіки Латвія в Гданську (Польща). - Це як джентльменський клуб. Коли Ви є членом клубу Ви дотримуетесь встановлених правил. Якщо Ви їх не дотримуетесь, Ви більше не є членом клубу”. Отже, створюючи цей посібник, автори не зосереджувались на конкретних цифрах чи показниках. По-перше, тому що вони можуть змінюватись, по-друге – для досягнення показників набагато важливішим є підходи та стиль роботи органів державної влади.

Посібник складається з чотирьох блоків, до яких увійшли інтерактивні вправи, апробовані під час реалізації проекту і розраховані на проведення триденного тренінгу. Перший блок – вступний, який має на меті ознайомити учасників із загальною інформацією про Європейський Союз, історією його становлення, основними інституціями, процедурою прийому нових членів. Блок розраховано на 5 годин. Другий розділ знайомить аудиторію з основними законодавчими актами Європейського Союзу, напрямками та принципами реалізації публічної політики та структурою інституцій, задіяних в її реалізації. Блок розраховано на 3 години. Третій розділ має на меті формування практичних навичок щодо використання підходів, які застосовуються в Європейському Союзі для реалізації публічної політики. Блок розраховано на 12 годин. До четвертого розділу посібника включені основні документи, які регулюють реалізацію публічної політики і, по суті, є стандартами Європейського Союзу в цій сфері. Звертаємо вашу увагу на те, що переклад документів не є офіційним. Його здійснено з метою використання під час проведення тренінгів.

Посібник розраховано на державних службовців, представників органів місцевого самоврядування, лідерів громадських організацій та ініціативні групи громадян, які цікавляться питаннями публічної політики ЄС.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

Вступний блок (5 годин)

Вправа 1. Принципи існування та цілі ЄС

Мета вправи: ознайомити учасників з цілями створення Європейського Союзу та принципами його існування.

Кількість учасників: будь-яка.

Час: 45 хвилин.

Матеріали: текст Маастрихтської угоди, аркуші формату А1, фломастери, скоч.

Інструкції:

1. Розділіть учасників на дві групи. В залежності від кількості учасників дві групи можна розділити на менші підгрупи по 5-6 осіб в кожній.
2. Роздайте групам текст Маастрихтської угоди, аркуші паперу, фломастери.
3. Попросіть учасників проаналізувати текст Маастрихтської угоди, так щоб частина учасників на основі аналізу визначила цілі, а інша принципи існування ЄС.
4. Попросіть кожну групу зробити презентації результатів роботи, попросіть учасників пояснити значення принципів та цілей.

Аналіз та оцінка

Почніть розмову про ідею створення Об'єднання Європейських країн задля збереження стабільності та миру на Європейському континенті. Представте символіку Європейського Союзу, поясніть її значення. Спитайте у учасників:

- Чи дізнались вони щось нове про Європейський Союз?
- Чи змінилося їх уявлення про те, що таке ЄС?
- Чи розділяють учасники цінності, на яких базується ЄС?
- Чи розділяють, на думку учасників, ці цінності їх колеги, громадяни України?
- Чи реалізуються в Україні фундаментальні принципи, на яких базується ЄС?

Вправа 2. Історичні кроки

Мета вправи – ознайомити учасників з ключовими датами становлення Європейського Союзу.

Кількість учасників: будь-яка.

Час: 60 хвилин.

Матеріали: Просторе приміщення. Картки з датами значущих подій в історії становлення Європейського Союзу.

Підготовка: підготуйте комплекти карток з датами на кожну групу учасників.

Інструкції:

1. Розділіть учасників на групи по 5-6 осіб.
2. Дайте кожній з малих груп картки з датами.
3. Попросіть учасників розташувати картки в хронологічному порядку лицевою стороною вниз, таким чином, щоб поряд були розташовані ряди карток всіх малих груп.
4. Попросіть учасників відкривати по одній картці та порівнювати результати.

Аналіз і оцінка:

Почніть розмову про започаткування Європейської інтеграції після Другої світової війни. Спитайте учасників:

Що нового вони дізнались про становлення ЄС?

Пропозиції по продовженню

В залежності від рівня підготовки учасників вправу можна ускладнювати, пропонуючи розташувати у хронологічному порядку більш точні дати.

Вправа 3 „Інституції ЄС”

Мета вправи: ознайомити учасників з основними інституціями, дорадчими та фінансовими органами Європейського Союзу, їх функціями та повноваженнями.

Кількість учасників: будь-яка.

Час: 90 хвилин.

Матеріали та обладнання: презентація „Інституції ЄС”, мультимедійний проектор та комп'ютер, або проектор „оверхед” та плівки зі слайдами. Підготовлені „мапи” формату фліпчарту, маркери, скоч.

Підготовка: намалюйте на аркушах паперу „мапи” Європейських інституцій.

Інструкції: почніть вправу з презентації інституцій Європейського Союзу. По закінченні презентації розділіть учасників на малі групи по 3-4 особи. В залежності від загальної кількості учасників можна сформувати до 11 груп (відповідно до кількості основних інституцій, фінансових та дорадчих органів). Попросіть групи заповнити прогалини на „мапі” Європейських інституцій. Попросіть групи коротко презентувати результати своєї роботи.

Аналіз та оцінка:

Запитайте учасників:

Що нового Ви дізнались, виконуючи цю вправу?

Про які нові для Вас інституції Ви дізнались під час заняття?

Вправа 4. Презентація „Розширення ЄС”

Мета вправи: ознайомити учасників з етапами розширення Європейського Союзу, критеріями вступу країни та процедурою вступу країни.

Кількість учасників: будь-яка

Час: 60 хвилин.

Матеріали та обладнання: презентація „Етапи розширення ЄС”, мультимедійний проектор та комп'ютер, або проектор „оверхед” та плівки зі слайдами. Картки з етапами, які проходять країни для вступу до Європейського Союзу.

Інструкції: почніть вправу з презентації етапів розширення Європейського Союзу. По закінченні презентації розділіть учасників на малі групи з рівною, по можливості, кількістю учасників. Роздайте комплекти карток кожній з малих груп та попросіть учасників розташувати їх по порядку.

Вправу можна проводити у вигляді змагання між малими групами.

Аналіз та оцінка:

Запитайте учасників:

Що нового вони дізнались, виконуючи цю вправу?

Чи відповідає Україна критеріям вступу до Європейського Союзу? Попросіть аргументувати свою думку.

Вправа 5. Що ми знаємо про ЄС (вікторина)

Мета вправи: узагальнити знання учасників тренінгу про Європейський Союз.

Кількість учасників: будь-яка.

Час: 30 хвилин.

Матеріали. бланки з питаннями у кількості, яка дорівнює кількості учасників.

Інструкції: Роздайте всім учасникам бланки з питаннями. Учасники мають вільно пересуватись по приміщенню та задавати питання з бланку своїм колегам. Кожен може дати лише одну відповідь кожному з учасників. Після відповіді на питання учасник(ця) має поставити своє ім'я і підпис у графі бланку напроти питання. Якщо ви вважаєте, що відповідь, запропонована колегою не правильна, ви можете не погодитись і не вписувати її до свого бланку. Виграє людина, у бланку якої буде найбільша кількість правильних відповідей.

Аналіз та оцінка

Запитайте учасників

Чи складно їм було виконувати цю вправу?

Що нового вони дізнались про Європейський Союз?

ДОДАТКИ

До вправи 1

Неофіційний переклад

ВИТЯГ З МААСТРИХТСЬКОЇ УГОДИ (ДОГОВОРУ ПРО ЗАСНУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ)

ЙОГО ВЕЛИЧНІСТЬ КОРОЛЬ БЕЛЬГІЙЦІВ, ЇЇ ВЕЛИЧНІСТЬ КОРОЛЕВА ДАНІЇ, ПРЕЗИДЕНТ ФЕДЕРАТИВНОЇ РЕСПУБЛІКИ НІМЕЧЧИНА, ПРЕЗИДЕНТ ГРЕЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ, ЙОГО ВЕЛИЧНІСТЬ КОРОЛЬ ІСПАНІЇ, ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦУЗЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ, ПРЕЗИДЕНТ ІРЛАНДІЇ, ПРЕЗИДЕНТ ІТАЛІЙСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ, ЙОГО КОРОЛІВСЬКА ВИСОКІСТЬ ВЕЛИКИЙ ГЕРЦОГ ЛЮКСЕМБУРГА, ЇЇ ВЕЛИЧНІСТЬ КОРОЛЕВА НІДЕРЛАНДІВ, ПРЕЗИДЕНТ ПОРТУГАЛЬСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ, ЇЇ ВЕЛИЧНІСТЬ КОРОЛЕВА ОБ'ЄДНАНОГО КОРОЛІВСТВА ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ТА ПІВНІЧНОЇ ІРЛАНДІЇ,

Сповнені рішучості визначити новий етап розвитку європейської інтеграції, що починається зі встановленням Європейських Співтовариств,

Усвідомлюючи історичне значення припинення роздільності європейського континенту та необхідність створення міцних основ для будівництва нової Європи,

Підтверджуючи свою прихильність принципам свободи, демократії, поваги до прав людини, основним свободам та правопорядку,

Прагнучи до поглиблення солідарності між своїми народами на основі принципу поваги до їх історії, культури, традицій,

Прагнучи сприяти подальшому розвиткові демократичних і ефективно функціонуючих інститутів, які забезпечують можливість кращого виконання задач, що поставлені, в умовах єдиної інституційної структури,

Сповнені рішучості досягти укріплення й більш тісного зближення економік своїх країн та встановити економічний і валютний союз, в тому числі, відповідно до умов цього Договору, єдину і тверду валюту,

Прагнучи сприяти економічному та соціальному прогресу своїх народів в тому, що стосується завершення формування єдиного внутрішнього ринку, укріплення згуртованості та захисту довкілля, а також втілювати в життя політику, що гарантує прогрес в інших сферах, з часом подальшого розвитку економічної інтеграції,

Сповнені рішучості встановити громадянство, спільне для громадян їхніх країн,

Сповнені рішучості здійснити спільну зовнішню політику та політику безпеки, враховуючи розробку, відповідно до обставин, загальної оборонної політики, яка мала б привести з часом до створення спільних сил оборони, укріплюючи через все це ідентичність Європи, як одного цілого та її незалежність як фактора укріплення миру, безпеки та сприяння прогресу в Європі та всьому світі,

Підтверджуючи знову свою мету сприяти вільному пересуванню осіб, гарантуючи при цьому особисту та загальну безпеку своїм громадянам шляхом включення в цей договір питань правосуддя та внутрішніх справ,

Сповнені рішучості неупинно сприяти створенню тіснішого союзу європейських народів, в якому рішення приймаються з максимально можливою увагою до громадянина, відповідно до принципу субсидіарності,

Маючи на увазі наступні кроки, які повинні бути зроблені для розвитку європейської інтеграції,

Вирішили заснувати Європейський Союз <...> та домовились про наступне:

РОЗДІЛ 1

Загальні умови

Стаття А

Відповідно до цього договору, Високі сторони, що домовляються, засновують Європейський Союз, який надалі називатиметься „Союз”. Договір знаменує собою новий етап у процесі створення як ніколи досі згуртованого союзу народів Європи, в якому рішення, що приймаються, спрямовані на якнайповніше задоволення потреб громадян. Союз засновується на базі Європейського співтовариства, що було доповнене сферами політики та формами співробітництва відповідно до цього Договору. Його задача полягає в тому, щоб організувати за допомогою методів, які характеризуються згуртованістю та солідарністю, відношення між державами-членами та між їх народами.

Стаття В

Союз ставить перед собою наступні цілі:

- сприяти сталому й гармонійному економічному і соціальному прогресу, особливо шляхом створення простору без внутрішніх кордонів, економічного і соціального згуртування і створення економічного і валютного союзу, який врешті включатиме введення єдиної валюти відповідно до положень цього договору;
- сприяти утвердженню його індивідуальності на міжнародній арені, особливо шляхом здійснення спільної зовнішньої політики та спільної політики безпеки, враховуючи можливе оформлення надалі спільної оборонної політики, що могла б привести з часом до створення спільних сил оборони;
- посилити захист прав та інтересів громадян держав-членів через введення громадянства Союзу;
- розвивати тісне співробітництво в сфері правосуддя та внутрішніх справ;
- повністю зберегти досягнутий рівень інтеграції Співтовариства (*acquis communautaire*) та спиратися на нього, щоб визначити через застосування процедури, зазначеної у статті 2, якою мірою політика і форми співробітництва, сформульовані цим Договором, потребують перегляду для забезпечення ефективності механізмів та інститутів Співтовариства. Цілі Союзу досягаються таким чином, як це було передбачено чинним Договором, відповідно до встановлених цілей та графіків, а також під час додержання принципу субсидіарності, як його визначено в статті 3b Договору, що заснував Європейську спільноту.

Стаття С

В Союзі діє єдина інституційна структура, яка повинна забезпечити узгодженість та спадкоємність діяльності, що здійснюється для досягнення його цілей, із дотриманням й опорою на досягнутий в Співтоваристві рівень інтеграції. Союз повинен особливо забезпечувати узгодженість своїх зовнішньополітичних дій в спільному контексті зовнішньої політики, політики в сферах безпеки, економіки та сприяння розвитку. Союз і Комісія несуть відповідальність за забезпечення такої узгодженості. Вони забезпечують здійснення цієї політики відповідно до своїх повноважень.

Стаття D

Європейська рада дає Союзу необхідний імпульс, що спонукає до розвитку та визначає спільні політичні орієнтири. Європейська рада збирає голів держав або урядів держав-членів та Голову Комісії. Їх повинні супроводжувати як помічники міністри іноземних справ держав-членів та один з членів Комісії. Європейська рада збирається щонайменше двічі на рік під головуванням Голови держави або уряду держави-члена, яка головує в раді. Європейська рада представляє Європейському парламенту доповідь про кожне своє засідання та щорічну письмову доповідь про прогрес, що було досягнуто Радою.

Стаття E

Європейський парламент, Європейська рада, Європейська комісія та Суд здійснюють свої повноваження відповідно до умов та згідно цілям, передбаченим, з одного боку, положеннями Договорів, які заснували Європейські спільноти, та наступних Договорів й Актів, які внесли зміни та доповнення, з іншого – іншими положеннями цього Договору.

Стаття F

1. Союз поважає національну індивідуальність держав-членів, чиї політичні системи засновані на принципах демократії.
2. Союз поважає основні права людини, як вони гарантовані Європейською конвенцією по захисту прав людини і основних свобод, підписаною 4 листопада 1950 року в Римі, і як вони впливають із загальних конституційних традицій держав-членів як спільні принципи права Спільноти.
3. Союз наділяє себе коштами, необхідними для досягнення своїх цілей та здійснення своєї політики.

РОЗДІЛ II

Положення, що змінюють договір про заснування Європейської економічної спільноти з метою заснування Європейської спільноти

Стаття G

Договір, що засновує Європейська економічна спільнота, змінюється відповідно з положеннями цієї статті для того, щоб заснувати Європейську Спільноту.

Стаття 2

Спільнота має на меті шляхом створення спільного ринку, економічного і валютного союзу, а також шляхом здійснення спільної політики і діяльності, що викладено у статтях 2 і 3а, всебічно сприяти гармонійному й збалансованому розвитку економічної діяльності, сталому та безінфляційному розвитку, що заощаджує довкілля, досягненню високого ступеню конвергенції економічних показників, високого рівня зайнятості та соціального захисту, підвищенню життєвого рівня та якості життя, економічному та соціальному згуртуванню й солідарності держав-членів.

Стаття 3

Для досягнення проголошених в статті 2 цілей діяльність Спільноти, що здійснюється відповідно до умов та строків, які передбачені дійсним Договором, включає:

- (a) скасування мита та кількісних обмежень на імпорт та експорт товарів в торгівлі між державами-членами, а також інших мір, що мають той самий характер
- (b) спільну торговельну політику
- (c) внутрішній ринок, що характеризується скасуванням перешкод вільному пересуванню товарів, осіб, послуг та капіталів між державами-членами
- (d) заходи щодо в'їзду та пересування осіб на внутрішньому ринку
- (e) спільну політику у сферах сільського господарства та рибальства
- (f) спільну транспортну політику
- (g) встановлення системи, яка запобігає порушенням на внутрішньому ринку
- (h) зближення національних законодавств держав-членів в тій мірі, яка необхідна для нормального функціонування спільного ринку
- (i) політику в соціальній сфері, враховуючи діяльність Європейського соціального фонду
- (j) економічне та соціальне згуртування
- (k) політику захисту довкілля
- (l) підвищення конкурентноздатності промисловості спільноти
- (m) сприяння дослідженням та технологічному розвитку
- (n) стимулювання зусиль із створення і розвитку трансєвропейських комунікаційних мереж та інфраструктури
- (o) внесок в досягнення високого рівня медицини
- (p) внесок в освіту, професійне навчання та розквіт культури в державах-членах
- (q) політику співробітництва в сприянні розвитку
- (r) асоціацію з іноземними країнами та територіями для розширення торгівлі та спільного сприяння економічному та соціальному розвитку
- (s) внесок в посилення захисту споживачів
- (t) заходи в області енергетики, соціального захисту і туризму

Стаття 3а

1. Для досягнення цілей, що були поставлені в статті 2, діяльність держав-членів і Спільноти включає, згідно цьому Договору і відповідно до встановленого в ньому графіка, прийняття економічної політики, що заснована на тісній координації економічної політики держав-членів, на внутрішньому ринку і на визначенні спільних завдань, і проводиться відповідно до принципу відкритої ринкової економіки із вільною конкуренцією.
2. Паралельно з попереднім, згідно цьому Договору і відповідно до встановлених в ньому графіка і процедур, ця діяльність включає незмінний фіксований курс обміну, що веде до впровадження єдиної валюти, ЕКЮ, розробку і впровадження єдиної валютної політики і політики курсів обміну, основною метою яких є підтримання стабільних цін, та без збитків для цієї мети, підтримання спільних економічних курсів в Спільноті, відповідно до принципу відкритої ринкової економіки із вільною конкуренцією.
3. Ця діяльність держав-членів і Спільноти повинна зміцнити згоду відносно наступних керівних принципів: стабільні ціни, здоровий стан державних фінансів і валюти, сталий платіжний баланс.

Стаття 3b

Спільнота діє у межах своїх повноважень, що визначаються цим Договором та цілями, що поставлені. В областях, що не підлягають її надзвичайній компетенції, Спільнота діє відповідно до принципу субсидіарності, якщо і оскільки цілі передбаченої дії не можуть бути досягнуті в достатній мірі державами-членами і тому, через масштаби та результати передбаченої дії, можуть бути успішно досягнуті Спільнотою. Будь-які дії Спільноти не повинні йти далше того, що необхідно для досягнення цілей цього Договору

До вправи 2.

Рівень складності 1

1945 – Кінець Другої Світової Війни
1951 – Заснування Європейського Співтовариства Вугілля та Сталі (ECSC) Бельгією, ФРН, Люксембургом, Францією, Італією та Нідерландами
1957 - Підписання Римських Угод, які засновували Європейське Співтовариство Атомної Енергії (EUROATOM) та Європейського Економічного Співтовариства (EEC)
1962 – Започаткування Спільної Сільськогосподарської політики (CAP) для забезпечення продовольчої безпеки у Європі та гарантування пристойного прибутку фермерам
1967 – Злиття інституцій трьох Європейських Співтовариств та утворення однієї Європейської Комісії, однієї Ради Міністрів та Європейського Парламенту
1973 – Данія, Ірландія та Велика Британія приєднались до Європейського Співтовариства
1979 – Перші прямі вибори до Європейського Парламенту
1981 – Греція приєдналась до ЄС
1986 – Іспанія та Португалія приєднались до ЄС
1992 – Маастрихтською Угодою створено Європейський Союз та запроваджено систему Трьох „Стовпів” (підвалин) Європейського Союзу
1993 – Спільний Ринок Європейського Союзу вступив в силу і з цього часу розпочалась вільна торгівля між всіма Державами членами
1995 – Австрія, Фінляндія та Швеція приєднались до Європейського Союзу
2002 – Введення в обіг євро банкнот та монет, які замінили національні валюти 12, а згодом 15 Держав членів ЄС
2004 – Вісім Східно - та Центральньо - Європейських країн, а також Кіпр і Мальта приєднались до Європейського Союзу.

Рівень складності 2

19.09.1946 – Уїнстон Черчілль пропонує заснування Сполучених Штатів Європи
03.08.1949 – Заснування Ради Європи
07.06.1979 – Перші прямі вибори до Європейського Парламенту
01.01.1986 - Іспанія та Португалія приєднались до ЄС
29.05.1986 – Перше офіційне використання сучасного прапора Європейського Союзу
14.04.1987 – Терція подала заявку на членство в ЄС
01.11.1993 – Вступила в силу Маастрихтська Угода
01.01.2002 – Введення євро банкнот та монет в 12 країнах Європейського Союзу
09.10.2002 – Східне розширення ЄС за рахунок 10 країн Східної та Центральної Європи схвалено Європейською Комісією
01.02.2003 – Ніццький договір вступив в силу
12.12.2003 – Конституцію ЄС не було схвалено Європейською Радою в Брюсселі
01.05.2004 – Десять Нових держав одночасно приєднались до Європейського Союзу

До вправи 3

НАЗВА ІНСТИТУЦІЇ

Коли засновано?

Де знаходиться?

Скільки має членів?

Як часто збирається?

Які функції виконує?

До вправи 4

Європейська держава подає заяву про вступ до Європейської Ради

Рада звертається до Європейської Комісії з проханням підготувати "Думку" ("Opinion" / "Avis")

Комісія представляє "Оцінку" Європейській Раді

Рада одногосно приймає рішення розпочати переговори з державою-кандидатом

Європейська Комісія пропонує, а Рада одногосне затверджує основні складові і принципи позиції ЄС на переговорах з державою-кандидатом

Рада проводить переговори з державою-кандидатом

Проект Договору про вступ узгоджується між ЄС і державою-кандидатом

Договір направляється до Ради та Європейського Парламенту

Європейський Парламент схвалює Договір більшістю голосів

Європейська Рада одногосне затверджує Договір

Держави-члени та держава-кандидат офіційно підписують Договір про вступ

Держави-члени та держава-кандидат ратифікують Договір про вступ згідно з їхніми конституційними нормами. Держава-кандидат стає членом Європейського Союзу

Додаток до вправи 5

Що ми знаємо про ЄС (вікторина)

Ваше ім'я _____

Питання	Відповідь	Підпис
1. Які критерії, прийняті Європейською Радою в 1993 році, має виконати держава перед вступом до Європейського Союзу?		
2. У вересні 2003 року Швеція проголосувала проти приєднання до Монетарного Союзу. Які ще з країн ЄС не запровадили Євро?		
3. Коли та де було прийняте остаточне рішення про прийняття 10 нових Держав членів?		
4. Коли було підписано Римські Угоди і що вони засновували?		
5. Коли та чому генерал Де Голь наклав вето на вступ Великої Британії у Європейське Економічне Співтовариство?		
6. Шенгенську угоду було підписано в 1985 році. Що вона регулює?		
7. Що означають три „Стовпи” Договору про Європейський Союз?		
8. Що означає „субсидіарність” по відношенню до ЄС?		
9. Чому на прапорі ЄС 12 зірок?		
10. Яке приблизно сумарне населення 25 країн членів ЄС?		
11. Яка європейська нація займає перше місце в Світі за річним об'ємом споживання пива (159 літрів на душу населення)?		

Ключ:

1. Копенгагенські критерії; 2. Швеція, Данія, Велика Британія; 3. Афіни, 2003; 4. Березень 1957, Європейська Спільнота з атомної енергії (Євроатом) та Європейська економічна спільнота (ЄЕС); 5. Січень 1963, через незгоду з „міжнародною орієнтацією” Британії (тісне співробітництво з США); 6. Скасування кордонів між державами-членами угоди; 7. Стовпи – складники *Договору про Європейський Союз*. Перший стовп – Європейські спільноти (ЄСВС, ЄЕС, Євроатом), Другий стовп – спільна зовнішня та безпекова політика, Третій стовп – співпраця у сфері правосуддя та зовнішніх справ. 8. Субсидіарність – один з основоположних принципів ЄС, згідно з яким Спільнота вдається до будь-яких заходів лише в тому разі, якщо вони ефективніші за відповідні заходи на національному, регіональному та місцевому рівнях (виняток становлять сфери виняткової компетенції Спільноти). 9. Число 12 означає досконалість та цілісність; 10. 451829200 осіб; 11. Чехи.

ПУБЛІЧНА ПОЛІТИКА ЄС

Інформаційний блок(3 години)

Вправа 1. Що таке публічна політика?

Мета: сформувати в учасників спільне розуміння публічної політики, зокрема публічної політики Європейського Союзу.

Кількість учасників: будь-яка

Час: 45 хвилин.

Матеріали: аркуші паперу формату А4 та А1, фломастери, скоч. Підготуйте заздалегідь декілька різних визначень публічної політики.

Інструкції: Попросіть учасників особисто сформулювати визначення публічної політики та записати їх на аркушах паперу. Відведіть на виконання цього завдання не більше 5 хвилин. Важливо, щоб учасники надали своє особисте розуміння публічної політики.

Об'єднайте учасників у невеликі групи, не більше ніж по 5-6 осіб та попросіть їх розробити спільне визначення публічної політики та записати його на великому аркуші. Робота в групах не має тривати більш 10-15 хвилин. Запрошуйте по одному волонтеру від кожної групи для презентації групового визначення публічної політики. Розташуйте отриманні визначення так, щоб їх могли бачити всі учасники.

Аналіз та оцінка:

Запитайте учасників:

Чи всі згодні з визначеннями публічної політики?

Чи вважаєте Ви, що з наявних визначень можна зробити одне спільне визначення, прийнятне для кожного з учасників групи?

Покажіть учасникам різні визначення публічної політики.

Попросіть порівняти визначення сформульовані учасниками з вже існуючими визначеннями.

Запитайте учасників:

Чи відрізняються визначення?

Якщо так, то чим?

Чи існують, на вашу думку, принципові відмінності між визначенням публічної політики, які сформульовані вами та тими, що вже існують? Якщо так, в чому вони полягають?

Публічна політика – це набір взаємопов'язаних рішень, прийнятих політичними акторами чи групою акторів, відносно вибору цілей та засобів їх досягнення за певних умов, коли ці рішення мають, в принципі, входити до компетенції цих акторів. Таким чином Публічна Політика - це процес, а не лише вибір.

Віл'ям Дженкінс

Депутат законодавчої Асамблеї Манітоби (Канада)

Публічна політика - це відкритість та прозорість дій влади і можливість громадян впливати на процеси розробки і впровадження державних рішень. Найважливішою умовою існування демократії є публічність політики, тобто гласність і відкритість усякої політичної дії. Кожна людина вправі знати, що роблять політичні сили, що має намір робити влада. Інакше громадяни не будуть господарями своєї країни. Громадяни можуть і повинні впливати на процес створення і реалізації законів, якість роботи державного апарату, рівень освіченості і громадянської самосвідомості людей, що приймають політичні рішення.

Публічна політика - сфера політики, створювана в результаті переходу від політики персональної відповідальності лідерів до особистої участі самих громадян і структур громадянського суспільства, де відповідальність бере на себе політично активна частина суспільства, і в силу цього відбувається виділення публічної політики з апаратно-державної, партійної, корпоративної і спеціальних політик в окрему сферу. Політика виявляється відкритою для впливу не стільки з боку непрофесійних громадян, скільки з боку експертного знання.

На відміну від державної (урядової) політики, що виражає спрямованість політичного керівництва державою, публічна політика виражає інтереси нації, її окремих секторів чи регіонів, суспільних класів, груп населення, а отже, для її успіху особливо необхідна добровільна підтримка всіх дійових осіб цієї політики. Реалізація політики - процес багатовимірний, що відбувається в кількох напрямках як по вертикалі (згори вниз і знизу вгору), так і по горизонталі (між різними дійовими особами, секторами суспільства і економіки).

Публічна політика в Україні залишається здебільшого беззмістовною. Система державної влади України досі спирається на адміністративно-командні принципи, які в умовах свободи слова та політичної конкуренції лише перешкоджають розвитку країни та підривають довіру до політичного керівництва. Секрет успішності урядів демократичних країн не тільки в моральних якостях лідерів, а й у принципово іншому способі ухвалення політичних рішень, який отримав назву "публічна політика". Україні необхідно змінити систему державного управління і провести відповідне навчання державних службовців.

Діалог громадських організацій з органами державної влади, що відбувається через створені при органах центральної та місцевої влади громадські ради, є не досить активним і ефективним. Основними причинами цього є неузгодженість позицій та функцій з обох сторін. Хоча представники влади і відкриті до діалогу і зацікавлені в отриманні допомоги від громадських організацій, але водночас не змінюють процедур ухвалення важливих рішень. Помилковість підходу більшості неурядових організацій у цьому питанні полягає в простому бажанні перебрати на себе частину повноважень органів влади замість того, щоб створювати кампанії лобювання інтересів різних суспільних груп.

Портал «Громадський Простір»
www.civicua.org

Вправа 2. Головні сфери публічної політики ЄС

Мета вправи: ознайомити учасників з основними напрямками реалізації публічної політики Європейського Союзу.

Кількість учасників: будь-яка

Час: 60 хвилин.

Матеріали: Біла книга. Європейське врядування. Аркуші паперу форматів А4 та А1, маркери, скоч.

Інструкції: розпочинайте вправу з розмови про формування напрямків політики Європейського Союзу. Окресліть роль білих книг, що видаються в ЄС відносно тієї чи іншої сфери. Відмітьте методи, за допомогою яких формувалась Біла книга.

Роздайте учасникам текст Білої книги та попросіть кожного учасника особисто визначити головні напрямки Європейської публічної політики особисто. Після завершення завдання, попросіть учасників об'єднатись в групи, так щоб вийшло не більше 5-ти груп. Попросіть учасників в малих групах порівняти результати своєї роботи та зробити загальний список напрямів публічної політики ЄС. По закінченні роботи в малих групах попросіть презентувати результати групової роботи. На основі презентацій складіть у великій групі загальний список напрямів публічної політики ЄС.

Аналіз та оцінка.

Запитайте учасників:

Чи відрізняються напрямки Європейської публічної політики від напрямків, визначених в Україні?

Чи є визначені напрямки політики актуальними для України? Поясніть відповідь.

Чи можливо, на Вашу думку, реалізовувати ці напрямки в Україні, у Вашому місті?

Вправа 3. Пазли „Принципи реалізації публічної політики Європейського Союзу”

Мета: ознайомити учасників з принципами реалізації публічної політики в країнах Європейського Союзу.

Кількість учасників: будь-яка, малі групи не більш ніж по 9 осіб.

Час: 45 хвилин.

Матеріали: аркуші картону розміром 1x1,5 м, фарби, пензлі, ножиці папір формату А1, маркери, скоч.

Підготовка: пофарбуйте аркуш картону з одного боку у різні кольори. З іншої сторони намалюйте чи надрукуйте групу молодих людей. Зверху малюнку нанесіть контури 5-ти пазлів та розріжте малюнок по контурам. Переверніть пазли та на кожному з них напишіть по одному з принципів реалізації публічної політики в країнах

Європейського Союзу. Підготуйте кількість наборів пазлів, відповідно до кількості малих груп.

Інструкція: попросіть учасників об'єднатись в групи не більше ніж по 5 осіб. Роздайте кожному з учасників малої групи по одному пазлу. Попросіть кожного з учасників прочитати та спробувати пояснити значення зазначених принципів. Відведіть на роботу в малих групах не більше 15 хвилин. Після завершення дискусії попросіть учасників перевіряти пазли та скласти малюнок.

Аналіз та оцінка:

Запитайте учасників:

Чи зрозуміли ви значення принципів на ваших пазлах?

Як ви думаєте, що вони означають на практиці?

Чи важливе, на вашу думку, дотримання всіх вказаних принципів? Чому, або чому ні?

Якщо хоча б одного принципу не буде дотримано, який вплив це призведе на реалізацію молодіжної політики в цілому?

Відкритість. Інституції мають працювати більш відкрито. Разом з державами членами, вони мають вести активну комунікацію про те, що ЄС робить, та які рішення він приймає. Вони мають використовувати доступну та зрозумілу для громадськості мову. Цей момент є дуже важливим для покращення довіри до складних інституцій.

Участь. Якість, відповідність та ефективність політики ЄС залежить від забезпечення участі на всьому протязі політичного процесу – від концепції до реалізації. Поліпшена участь скоріш за все створить більшу впевненість у кінцевому результаті та в інституціях, які реалізують політику. Участь сильно залежить від центральних урядів, які слідують підходу залученості при розробці політики Європейського Союзу.

Підзвітність. Ролі в законодавчому та виконавчому процесах мають бути більш ясними. Кожна з інституцій ЄС повинна пояснити та нести відповідальність за те що вона робить в Європі. Але також існує потреба більшої ясності та відповідальності з боку держав членів та всіх, хто залучений до розвитку та реалізації політики ЄС на будь-якому рівні.

Ефективність. Політика має бути ефективною та своєчасною, реалізуючи те, що необхідно, виходячи з чітких цілей, базуючись на оцінці майбутнього результату, і в разі можливості на попередньому досвіді. Ефективність також залежить від реалізації політики ЄС пропорційним способом і від прийняття рішення на найбільш відповідному рівні.

Послідовність. Політика та дії мають бути послідовними та відповідати одне одному та легкими для розуміння. Потреба в послідовності в ЄС збільшується: кількість завдань зросла; розширення збільшить різноманітність; виклики, такі як кліматичні та демографічні зміни виходять за рамки секторальних політик, на яких власне було зведено ЄС; регіональні та місцеві органи влади все більше залучаються до політики ЄС. Послідовність потребує політичного лідерства та сильної відповідальності з боку інституцій для забезпечення послідовного підходу в рамках складної системи.

Вправа 4. Структура інституцій, залучених формування локального партнерства для реалізації публічної політики на рівні самоуправління

Мета: ознайомити учасників з основними акторами, залученими до реалізації публічної політики в країнах Європейського Союзу.

Кількість учасників: будь-яка

Час: 30 хвилин.

Матеріали: аркуші паперу формату А1, маркери, скоч.

Інструкції: Розпочніть вправу з мозкового штурму щодо основних акторів (дієвих осіб, інституцій), залучених до реалізації публічної політики. Після створення списку інституцій/осіб, запитайте учасників:

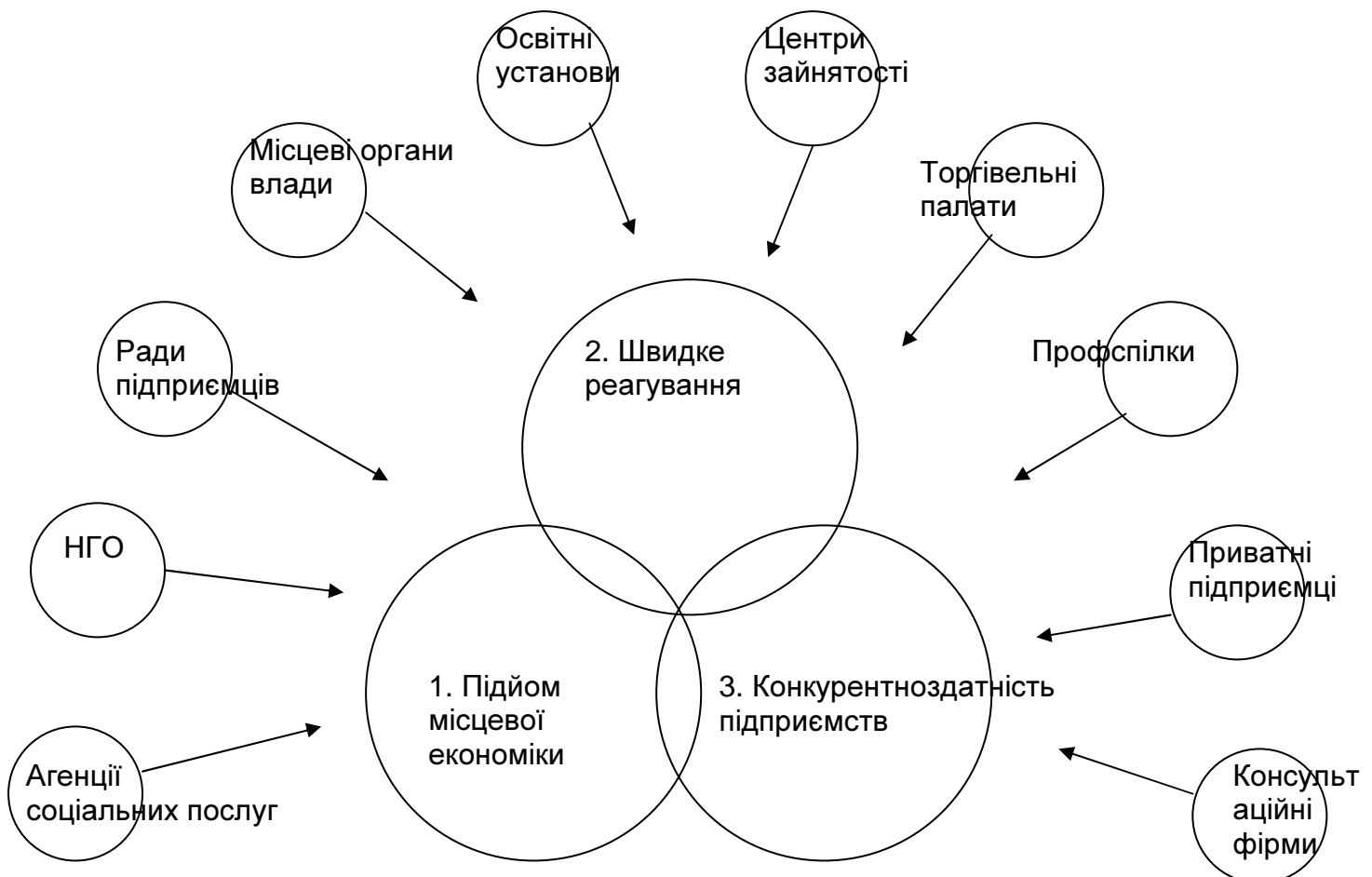
Чи всі згодні зі створеним списком?

Чи необхідно щось додати/виключити зі списку?

Які з акторів у списку, на Вашу думку, є найбільш важливими?

Чи необхідні, на Вашу думку, ще якісь актори/інституції для успішної реалізації публічної політики?

Після дискусії презентуйте учасникам інституційну структуру публічної політики в Польщі, яка є типовою для країн Європейського Союзу.

Аналіз та оцінка

Запитайте учасників:

Чи є принципові відмінності в структурі інституційній, задіяних у реалізації публічної політики Європейського Союзу та України? Якщо так, у чому вони полягають?

Публічна політика Європейського Союзу

Практичний блок (12 годин)

Вправа 1. Визначення напрямків публічної політики.

Мета вправи: Сформувати в учасників навички визначення проблем громади, у відповідності до яких формуватиметься місцева публічна політика.

Кількість учасників: будь-яка.

Час: 90 хвилин.

Матеріали: аркуші паперу формату А1, фломастери, таблички з написами: „підтримую”, „не підтримую”.

Інструкції:

Почніть вправу з розмови про те, що патерналістські підходи до вирішення проблем в місцевих громадах не спрацьовують та не сприяють формуванню активної громадянської позиції людини. Тому, в Європейському Союзі для визначення проблем місцевих громад використовується підхід безпосереднього залучення громадськості до визначення проблем та до їх вирішення.

Вправа пропонує ознайомитись з методом залучення громадськості до визначення ключових проблем, що турбують місцеві громади.

1. Застосовуючи метод мозкового штурму, разом з учасниками запишіть на фліпчарт максимально широкий перелік проблем, які турбують громадськість
2. Звільніть в середині кімнати місце, так, щоб учасники могли переходити від одного до іншого краю кімнати. На одній з стін кімнати прикріпіть табличку „підтримую”, на іншій „не підтримую”.
3. В залежності від кількості учасників визначте можливу кількість малих груп по 5-6 осіб, які б могли на впродовж подальшого часу тренінгу працювати в малих групах. В великій групі необхідно буде визначити таку кількість проблем з загального списку, яка б дорівнювала кількості малих груп.
4. Зачитуючи по одній проблемі з загального списку попросіть учасників голосувати таким чином, щоб ті, які згодні, що дана проблема є найбільш актуальною, переходили до таблички з написом „підтримую”, не згодні – до таблички „не підтримую”, а ті, що вагаються, залишались по середині. Зробіть наголос на тому, що проблеми мають відбиратись учасниками з огляду на можливість їх вирішення з використанням наявних ресурсів в їх містах/районах.
5. Відведіть не більше 2 хвилин, на аргументи кожної з сторін. Ті учасники, що знаходяться в середині, можуть приєднатись до однієї зі сторін.
6. Наприкінці вправи учасники мають створити список проблем, над вирішенням яких учасники будуть працювати впродовж подальшої частини тренінгу.

Аналіз та оцінка

Запитайте учасників:

Чи важко їм було визначити проблеми? Відібрати найбільш актуальні проблеми?

Чи готові б були учасники як співробітники муніципалітетів проводити подібні консультації з громадськістю?

Запропонуйте учасникам подальшу дискусію з приводу визначення проблем громади та розробки шляхів їх вирішення. Які, на думку учасників, методи визначення проблем та напрямів діяльності будуть найбільш ефективними?

Чи вважають учасники, що вирішення проблеми, яка турбує громадськість, буде найбільш ефективним, якщо до процесу долучатиметься сама громадськість?

Вправа 2. Практичне застосування публічної політики в місті N (рольова гра)

Мета вправи: сформувати у учасників навички вирішувати місцеві проблеми з застосуванням стандартів публічної політики.

Кількість учасників: будь-яка.

Час: 45-60 хвилин.

Матеріали: аркуші паперу формату A1, фломастери. Картки з описом ролей.

Інструкції: попросіть учасників об'єднатись в групи по 5 осіб. Поясніть, що кожен учасник малої групи представляє один з секторів суспільства – владу, бізнес або громадськість. Відповідно, попросіть учасників обрати собі одну з ролей, таким чином, щоб в кожній групі владу та бізнес представляли по одній особі і 3 особи – громадські організації різної направленості (соціальні, молодіжні, екологічні тощо). Кожен з учасників отримує картку з описанням своєї ролі. Попросіть учасників в малих групах знайти спільне рішення питання, актуальне для міста N. Відведіть на виконання вправи в групах не більше 30 хвилин. Попросіть учасників обґрунтувати своє рішення щодо розподілу коштів. У випадку, якщо учасникам пощастить домовитись за цей час то переходьте до обговорення вправи, у випадку, якщо учасники не домовились, надайте їм додаткові 15 хвилин.

Представник влади:

Міський бюджет міста N отримав надходження у розмірі 100 тисяч грошових одиниць. Перед мерією стоїть питання якомога ефективного розподілення коштів, при тому, що в місті існує цілий ряд проблем, вирішення яких потребує фінансування. Для вирішення всіх проблем грошей не вистачить, а значить в місті будуть незадоволені люди і рівень довіри громадськості до міської влади впаде.

Ваша задача зберегти позитивний імідж серед населення та задовольнити потреби якомога більшої кількості громадян.

Представник бізнесу:

Міський бюджет міста N отримав надходження у розмірі 100 тисяч грошових одиниць. Перед мерією стоїть питання якомога ефективного розподілення коштів, при тому, що в місті існує цілий ряд проблем, вирішення яких потребує фінансування. Для вирішення всіх проблем грошей не вистачить, не кажучи вже про ремонт будівель, доріг, благоустрій міста тощо, і місцеві підприємці не зможуть отримати жодних замовлень від самоуправління.

Ваша задача відстоювати інтереси підприємців, яких ви представляєте та переконати самоуправління в необхідності виконання робіт, за рахунок яких місцеві підприємці зможуть отримати прибуток.

Представник громадської організації соціальної спрямованості

Міський бюджет міста N отримав надходження у розмірі 100 тисяч грошових одиниць. Перед мерією стоїть питання якомога ефективнішого розподілення коштів, при тому, що в місті існує цілий ряд проблем, вирішення яких потребує фінансових вкладень. Для вирішення всіх проблем грошей не вистачить, не кажучи вже про надання допомоги соціально-вразливим громадянам міста.

Ваша задача полягає у відстоюванні інтересів своєї організації та громадян, яких ви представляєте.

Представник громадської організації екологічної спрямованості

Міський бюджет міста N отримав надходження у розмірі 100 тисяч грошових одиниць. Перед мерією стоїть питання якомога ефективнішого розподілення коштів, при тому, що в місті існує цілий ряд проблем, вирішення яких потребує фінансування. Для вирішення всіх проблем грошей не вистачить, не кажучи вже про вирішення екологічних проблем Вашого міста.

Ваша задача полягає у відстоюванні інтересів своєї організації та громадян, яких ви представляєте.

Представник молодіжної громадської організації

Міський бюджет міста N отримав надходження у розмірі 100 тисяч грошових одиниць. Перед мерією стоїть питання якомога ефективнішого розподілення коштів, при тому, що в місті існує цілий ряд проблем, вирішення яких потребує фінансування. Для вирішення всіх проблем грошей не вистачить, не кажучи вже про достатнє фінансування молодіжних програм.

Ваша задача полягає у відстоюванні інтересів своєї організації та молодих людей, яких ви представляєте.

Аналіз та оцінка

Запитайте учасників:

Чи важко було працювати у групі?

Чи всі згодні з рішенням, яке було прийнято? Чи всі задоволені рішенням?

Чи було б легше розподілити кошти без залучення громадськості? Чи відчувала б громадськість довіру до місцевої влади?

Вправа 3. Залученість громадян (SWOT- аналіз)

Мета вправи: проаналізувати в групах використовуючи метод **SWOT- аналізу** сильні та слабкі сторони активної участі громадськості у вирішенні власних проблем в локальних громадах, а також виявити, які можливості відкриваються при активній участі громадськості у вирішенні проблем та які існують загрози. Показати переваги здійснення стратегічного планування.

Кількість учасників: будь-яка.

Час: 90 хвилин.

Матеріали: аркуші паперу формату А1, фломастери, скоч.

Інструкції: попросіть учасників об'єднатись в 4 групи. Поясніть учасникам методику проведення SWOT аналізу. Попросіть малі групи скласти список факторів та явищ за однією з категорій – сильні сторони, слабкі сторони, можливості та загрози по відношенню до активного залучення молоді на локальному рівні до вирішення проблем молодих людей з врахуванням конкретної ситуації. Результатом роботи груп стануть чотири списки факторів та явищ по кожній з категорій за такою схемою.

S – сильні сторони 1. 2. 3.	O - можливості 1. 2. 3.
W – слабкі сторони 1. 2. 3.	T - загрози 1. 2. 3.

Попросіть кожну групу презентувати результати своєї роботи.

Після того, як створено конкретний список сильних та слабких сторін, а також загроз та можливостей, настає етап встановлення зв'язків між ними. Для встановлення цих зв'язків створюється матриця SWOT.

	Можливості 1. 2. 3.	Загрози 1. 2. 3.
Сильні сторони 1. 2. 3.	Поле „СИМ”	Поле „СИЗ”
Слабкі сторони 1. 2. 3.	Поле „СЛМ”	Поле „СЛЗ”

Зліва виділяються два розділи (сильні та слабкі сторони), до яких відповідно вносяться всі виявлені на першому етапі сильні та слабкі сторони організації, чи групи осіб. У верхній частині матриці також виділяються два розділи (можливості та

загрози), до яких вносяться всі виявлені можливості та загрози.

На перехресті розділів утворюються чотири поля. На кожному з даних полів дослідники мають розглянути всі можливі парні комбінації та виділити ті, які мають бути враховані під час розробки стратегії.

Стратегія (греч. *στρατηγία*, „Головне командування, керівництво військовими діями”) – найбільш загальний механізм дій, що визначає шляхи досягнення комплексної мети.

По відношенню до тих пар, які були вибрані в полі „СИМ”, слід розробляти стратегію по використанню сильних сторін для того, щоб отримати віддачу від можливостей, які з’явилися у зовнішньому середовищі.

Для тих пар, які з’явилися в полі „СЛМ”, стратегія має бути збудована таким чином, щоб за рахунок можливостей намагались виправити наявні слабкі сторони.

Якщо пара знаходиться у полі „СИЗ”, то стратегія має передбачати використання сильних сторін для усунення загроз.

Для пар, які знаходяться у полі „СЛЗ” необхідно розробляти таку стратегію, яка дозволила б позбутись від слабкості, а також запобігти існуючим загрозам.

Метод аналізу в стратегічному плануванні, який заключається в розподіленні факторів та явищ на чотири категорії **S**trengths (Сили), **W**eaknesses (Слабкості), **O**pportunities (Можливості) и **T**hreats (Загрози).

Акронім **SWOT** було вперше введено у 1963 році в Гарварді на конференції по проблемам бізнес-політики професором К. Ендрюс. Початково SWOT аналіз базувався на озвучуванні та структуруванні знань про поточну ситуацію та тенденції.

Оскільки SWOT аналіз в загальному вигляді не містить економічних категорій, його можна застосовувати до будь-яких організацій або окремих людей для побудови стратегій в самих різних областях діяльності.

Застосовуючи метод SWOT легко встановити зв’язки між силою та слабкістю, які притаманні організації, групі осіб, чи явищу, у нашому випадку активність громадян у локальних громадах, та зовнішніми загрозами та можливостями. Методологія SWOT передбачає спочатку виявлення сильних та слабких сторін, а також загроз та можливостей, а далі – встановлення ланцюжків між ними, які в подальшому можуть бути використані для формулювання стратегії.

Аналіз та оцінка:

Запитайте учасників:

Чи важко було здійснювати аналіз? За яких обставин його виконання могло б відбуватись легше?

Чи корисно буде застосовувати метод SWOT- аналізу для планування роботи з громадськістю в їхніх містах/районах.

Підведіть розмову до необхідності створення соціального партнерства для реалізації майбутніх стратегій.

Подальші дії. Можливо застосувати метод SWOT- аналізу щодо визначених проблем громади, які існують в містах/районах, що представляють учасники тренінгу, та на основі результатів аналізу розробляти стратегії вирішення проблем.

Вправа 4. Аналіз поля сил

Мета вправи: надати учасникам навички визначення ключових партнерів з метою подальшого створення соціального партнерства для реалізації публічної політики.

Кількість учасників: будь-яка.

Час: 60 хвилин.

Матеріали: аркуші паперу формату А1, фломастери, скоч, матриця поля сил.

Підготовка: Накресліть на великому аркуші паперу матрицю поля сил, яка буде зразком для подальшої роботи.

Інструкції: якщо ви виконували вправу „Визначення напрямів діяльності задля запровадження стандартів публічної політики ЄС в Україні”, попросіть учасників об’єднатись навколо визначених проблем в малі групи по 5-6 осіб. Якщо ви виконуєте вправу окремо, попросіть учасників об’єднатись в малі групи по 5-6 осіб. Малі групи мають визначити, на протязі не більш ніж 5-ти хвилин проблему, яку вони вважають найбільш актуальною для громадськості свого міста/району.

Попросіть учасників в малих групах визначити ключових акторів/дієвих осіб (це можуть бути як окремі особи, так і інституції, заклади, об’єднання, групи осіб), які потенційно можуть бути учасниками вирішення зазначеної проблеми. При цьому слід проаналізувати склад акторів/дієвих осіб особливо ретельно та створити якомога повний перелік, враховуючи як завзятих прибічників, так і опонентів. Роздайте учасникам підготовлені на великих аркушах паперу матриці. Попросіть учасників занести список до матриці.

Матриця поля сил

Актори	Ініціатори	Прибічники	Нейтральні	Супротивники
1. Громадські організації	x			
2. Самоврядування		x		
3. Місцеві бізнесмени		←.....x		

Відмітьте позначкою позицію, яку, на вашу думку, займає той чи інший актор, як це показано на малюнку.

Після заповнення матриці, запропонуйте учасникам наступну матрицю. Завданням малих груп є перевести кожного актора крім ініціаторів на одну позицію вліво. У

крайній правий стовпчик навпроти кожного актора учасники мають вписати аргументи, що будуть використані для зміни позиції. Нагадайте учасникам, що найбільш дієвими є аргументи, спрямовані на задоволення особистих потреб, амбіцій людини/групи осіб.

Актори	Було	Стало	Аргументи

Попросіть учасників презентувати результати роботи.

Аналіз та оцінка:

Попросіть групу висловити коментарі

Запитайте учасників:

Чи важливо на думку учасників створювати соціальне партнерство для створення та реалізації публічної політики на локальному рівні?

Вправа 5. Створення місцевих планів дій з використанням стандартів публічної політики.

Мета вправи: сформувати у учасників навички розробки місцевих планів дій у з використанням стандартів публічної політики ЄС на прикладі вирішення визначеної проблеми.

Кількість учасників: будь-яка.

Час: 180 хвилин – виконання вправи, по 15 хвилин – презентація та обговорення плану дій кожної робочої групи.

Матеріали: Фліпчарт або дошка, аркуші паперу формату А1, фломастери, скоч.

Інструкції: запропонуйте учасникам в малих групах подумати над можливими заходами для подолання визначених ними проблем, з врахуванням результатів попередніх вправ з Інформаційного та Практичного блоків. Відведіть до 5-10 хвилин на огляд напрацьованих матеріалів з тим, щоб при створенні планів дій враховувались результати аналізу ситуації/проблеми і відповідно стратегії та аналіз ключових акторів. Нагадайте учасникам, що їх план дій обов'язково має містити такі компоненти як:

- Чітко сформульована проблема, на вирішення якої спрямовано план дій;
- Мета, якої прагнуть досягнути;
- Завдання, що ставлять перед собою автори плану дій;
- Графік і засоби реалізації плану дій;
- Очікувані результати від реалізації плану, якомога конкретні, бажано з кількісними показниками;
- Методи оцінки ефективності плану та показники вимірювання;
- Ключові виконавці та партнери;
- Необхідні ресурси.

Аналіз та оцінка

Попросіть кожну з робочих груп захистити свій план дій. В той самий час завданням решти членів групи є оцінка запропонованого плану. По завершенні кожної презентації запропонуйте учасникам висловити свої зауваження, пропозиції, рекомендації, тощо.

Вправа 6. Хто більше

Мета вправи: сформувати у учасників відчуття спільної відповідальності за результати їх діяльності. Довести важливість врахування спільних інтересів під час реалізації політики на місцевому рівні.

Кількість учасників: будь-яка.

Час: 30-40 хвилин.

Матеріали: Фліпчарт або дошка, аркуш паперу формату А1, фломастери.

Інструкції: На аркуші паперу намалюйте матрицю „Якщо співпали картки” за таким зразком:

Якщо співпали картки	Нарахування балів	
	х	у
XXXX	-1	-
XXHU	+1	-3
XXUU	+2	-2
XUUU	+3	-1
UUUU	-	+1

Поділіть учасників на чотири групи. Кожній групі видайте по 10 карток. На кожній картці з одного боку напишіть номер групи від 1 до 4. Інша сторона картки залишається чистою.

Правила гри:

Кожна група має вирішити який символ Х чи У поставити на картці. **Завдання гри – набрати найбільшу кількість балів.** (**ВАЖЛИВО:** формулюйте завдання саме таким чином, без додаткових уточнень та пояснень) Групи можуть домовлятися між собою. Гра триває 10 раундів. Після кожного раунду збирайте картки записуйте вибір групи у таблицю та нараховуйте бали групам. У п'ятому раунді всі набрані кожною з груп бали помножуються на 5, у десятому – на 10, проте гравцям це не повідомляється.

Наприклад, якщо в першому раунді всі чотири групи здали картки з символом Х кожна група отримує (- 1) бал, якщо три групи вибрали символ Х, а одна У, ті хто поставив Х отримують (+1) бал а та група, що обрала У отримує (-3)

Суть гри полягає в тому, що єдиною вигравною комбінацією символів, що приносить бали з позначкою (+) для всіх груп є „UUUU”.

Раунд	I група	II група	III група	IV група
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

Підраховуйте кількість балів після кожного раунду.

Аналіз та оцінка

Запитайте у учасників:

Яким було завдання гри?

Яку стратегію гри обрали групи?

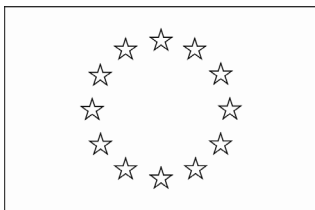
Хто на думку учасників набрав найбільшу кількість балів? Виграв?

Наприкінці дискусії зробіть висновок, що реалізація будь якої політики має відбуватись в атмосфері партнерства а не конкуренції.

ДОКУМЕНТИ ТА МАТЕРІАЛИ

Неофіційний переклад

КОМІСІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СПІВТОВАРИСТВ

COMM (2001) 428 остаточна версія
Брюссель, 25.07.2001

ЄВРОПЕЙСЬКЕ ВРЯДУВАННЯ

БІЛА КНИГА

КОРОТКИЙ ВИКЛАД

Сьогодні політики у всіх країнах Європи стикаються з справжнім парадоксом. З одного боку європейці хочуть від них того, щоб вони забезпечили вирішення основних проблем, які турбують наші суспільства. З іншого боку, рівень недовіри людей до політичних інституцій зростає все більше і більше, або, вони просто їм не цікаві.

Ця проблема визнається національними парламентами та урядами. Особливо це проявляється на рівні Європейського Союзу. Багато людей попросту втрачають довіру до погано зрозумілої та складної системи реалізації політики, яку вони начебто вважають прийнятною. Європейський Союз часто розглядають як щось віддалене і в той самий час як інституцію, якій не можна довіряти.

Ірландське „Ні” демонструє вплив цих проблем на багатьох людей. Такі настрої відобразились не тільки в результатах референдуму, але і в низькій активності та якості дебатів, що передували референдуму.

Також люди очікують від Унії ініціативи у використанні можливостей глобалізації для економічного і людського розвитку, вирішенні проблем оточуючого середовища, безробіття, безпеки продуктів харчування, злочинства та регіональних конфліктів. Вони очікують від Унії такої ж прозорості як і від національних урядів.

Демократичні інституції та представники людей, як на національному так і на Європейському рівнях можуть та повинні поєднати Європу та громадян. Саме це є відправною умовою більш ефективної та відповідальної політики.

Європейська Комісія визнала реформування Європейського державного управління однією з чотирьох стратегічних цілей на початку 2000 року. Політичні події з того часу показали що Європейський Союз стикається з подвійним викликом: існує потреба не тільки в термінових діях по адаптації державного управління у відповідності до існуючих Угод, але і в більш широких дебатах з приводу майбутнього Європи з огляду на наступну Міжурядову Конференцію.

Сьогодні в рамках існуючих Угод Унія має почати адаптацію своїх інституцій та створення більшої послідовності власної політики, для того щоб можна було легше побачити, що саме робить Європейський Союз і які інтереси він обстоює. Більш послідовний Союз буде сильнішим вдома і кращим лідером на світовій арені. Він обійме кращі позиції для подальшого розширення.

Біла Книга по Європейському державному управлінню відображає шляхи, слідуючи якими, Унія може краще використати владу дану громадянами. Реформи мають розпочатись зараз і тоді люди добре побачать зміни перед подальшою модифікацією Європейських Угод.

Біла книга пропонує відкриття процесу прийняття політичних рішень, залучаючи більше людей та організацій до формування та розвитку політики ЄС. Вона пропагує більшу відкритість, звітність та відповідальність всіх залучених сторін. Це має допомогти людям побачити як держави члени, діючи разом в рамках Союзу, здатні вирішувати проблеми більш ефективно.

Комісія не може сама зробити такі зміни, так само як і ця біла книга не може вважатись як ліки від всіх хвороб. Для впровадження змін необхідно докласти

зусилля всім інституціям, урядам всіх рівнів та організаціям громадянського суспільства в дійсних та майбутніх державах членах. Біла Книга перш за все адресована їм. Вона пропонує низку початкових заходів. Деякі з них мають допомогти комісії сконцентрувати свої дії на реалізації чітких пріоритетів визначених в Угодах: право ініціативи, реалізація політики, гарантія виконання Угод та міжнародне представництво. Це одразу отримає підтримку. Біла Книга також започатковує процес консультацій, який триватиме до кінця травня 2002 року, з приводу необхідності дій з боку інших інституцій та держав членів.

До кінця 2002 року, Комісія звітуватиметься по прогресу якого вона досягла і які уроки винесла з консультацій з приводу Білої Книги. Він має бути створений на основі надання пріоритету плану дій з державного управління.

Комісія також буде приймати активну участь у підготовці наступної Ради Європейського Союзу в Лаакені, презентуючи свої погляди на політичні цілі, які мають просуватись Європейським Союзом і необхідності досягнення цих цілей на інституціональному рівні. Виконуючи це вона окреслити принципи цієї Білої Книги.

ПРОПОЗИЦІЇ ПЕРЕМІН

Європейський Союз має переглянути метод управління менше дотримуючись підходу зверху-вниз. Навпаки необхідно впроваджувати політику з використанням більш ефективних інструментів, не закріплених законодавством.

Краще залучення та більша відкритість

Не має значення яким чином готуються та приймаються політики Європейського Союзу, але цей шлях має бути більш відкритим, легшим для реалізації та розуміння. Комісія бере на себе відповідальність за:

- Надання актуальної інформації в мережі Інтернет з приводу підготовки тієї чи іншої політики на всіх етапах прийняття рішень.

З цього приводу потрібно налагодити більш активну взаємодію з регіональними та місцевими органами влади та організаціями громадянського суспільства. Держави члени ЄС несуть принципову відповідальність за забезпечення такої взаємодії. З свого боку Комісія несе відповідальність за:

- Налагодження систематичного діалогу з представниками регіональних та місцевих органів влади через національні та Європейські асоціації на початкових стадіях формування політики.
- Внести більшу гнучкість у виконання законодавства Європейського Співтовариства, таким чином, щоб більше приймалися до уваги регіональні та місцеві особливості.
- Розробити та оприлюднити мінімальні стандарти для проведення консультацій з приводу різних сфер політики ЄС.

- Укласти партнерські угоди, які перевищують мінімальні стандарти у вибраних сферах, доручаючи Комісії проводити додаткові консультації для досягнення більшої відкритості та репрезентативності організацій, які приймають участь в проведенні консультацій.

Краща політика, регулювання та реалізація

Для покращення якості своєї політики Європейський Союз перш за все має визначитись чи потрібно реалізовувати саме цю політику, і якщо потрібно, визначити чи має ця політика реалізовуватись на Європейському рівні. У тих випадках, коли політика необхідна на Європейському рівні вона повинна розроблятися з використанням різних інструментів.

При розробці законопроектів, Європейський Союз має знайти шляхи прискорення законодавчого процесу. Союз має знайти правильну комбінацію між встановленням уніфікованого підходу коли і де він потрібен та введенням більшої гнучкості, таким чином щоб виконання правил відбувалось на найнижчому управлінському рівні. ЄС має запевнити впевненість того що експертні поради впливають на політичні рішення.

Комісія буде:

- Забезпечувати більше використання різних політичних інструментів (положення, „рамкові директиви”, між-регуляторні механізми).
- Спростити подальше існування законодавства та надавати підтримку державам членам у спрощенні законодавства, яке регулює процедури ЄС.
- Розробити методичні рекомендації по збиранню та використанню експертних порад, з тим щоб було зрозуміло, які експертні рекомендації були подані, від яких експертів вони подані, як вони використовуються і які альтернативні шляхи існують.

Посилення ефективності законодавства Співтовариства необхідне не тільки заради ефективності внутрішнього ринку але також для посилення довіри до ЄС та його інституцій.

Комісія буде:

- Встановлювати критерії для зосередження роботи на розслідуванні можливих порушень законодавства Співтовариства.
- Визначити критерії створення нових регуляторних агенцій та рамок в яких вони мають діяти

Глобальне державне управління

Ця Біла Книга торкається не лише Європи, але робить внесок в дебати з приводу глобального державного управління. Європейський Союз має шукати можливості застосування принципів доброго управління з огляду на власну глобальну відповідальність. Він повинен мати ціль підвищувати ефективність та посилювати владу міжнародних інституцій.

Комісія буде:

- Покращувати діалог між урядовими і неурядовими акторами в третіх країнах під час розробки політичних пропозицій на міжнародному рівні.
- Запропонувати перегляд міжнародного представництва Європейського Союзу, з метою більш частого звучання голосу ЄС на міжнародній арені.

Переглянуті Інституції

Інституції ЄС та Держави члени мають працювати разом для започаткування загальної політичної стратегії. Вони мають змінити фокус Європейської політики та адаптувати шляхи її реалізації.

Комісія буде:

- Посилювати спроби забезпечення послідовності політики та визначати довготермінові задачі.
- Внести на розгляд Міжурядової Конференції пропозиції для перегляду виконавчої відповідальності Європейської Комісії.

Комісія закликає Раду Європейського Союзу посилити її можливість приймати рішення у різних секторах. Рада також має налагодити більш сильні зв'язки між політикою ЄС та національними політиками. Беручи на себе політичну відповідальність в рамках методу Співтовариства, Рада міністрів має надати свободу Раді Європейського Союзу у встановленні та реалізації більш довготермінової стратегії.

Рада міністрів і Європейський парламент мають зосередитись на визначенні важливих елементів політики та контролю за реалізацією політики. Парламент має посилити свою роль у політичних дебатах для демонстрування поглядів депутатів.

Як реагувати на цю Білу книгу

Думки з приводу цієї Білої Книги можуть надсилатись безпосередньо до Європейської Комісії до 31 березня 2002 року. Веб-сайт державного управління http://europa.eu.int/comm/governance/index_en.html надаватиме оновлену інформацію та висвітлювати інтерактивні дебати, включаючи дебати по державному управлінню, ініційовані інституціями та недержавними акторами, дебати з приводу Майбутнього Європи та посилання на портал Європейської Комісії по інтерактивній розробці політики.

Коментарі адресовані Європейській Комісії надсилаються на адресу:

Sq-governance@cec.eu.int

Або по пошті на адресу:
Governance White Paper
European Commission
C80 05/66
Rue de la loi 200
B-1049 Brussels

Копії отриманих коментарів будуть розміщені на веб сайті. Якщо ви не бажаєте щоб ваші коментарі були оприлюднені, будь ласка зробіть відповідну примітку конфіденційності.

I. ДЛЯ ЧОГО НЕОБХІДНО РЕФОРМУВАТИ ЄВРОПЕЙСЬКЕ ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ?

Європейська інтеграція спричинила п'ятдесятирічний період стабільності, миру та економічного процвітання. Вона допомогла підняти стандарти життя, звести внутрішній ринок та посилити голос Європейського Союзу в Світі. Завдяки інтеграції було досягнуто таких результатів, які б були неможливі для кожної окремої держави члена. Інтеграція привернула цілий ряд заявок на членство в Європейському Союзі і за декілька років вона досягне континентального масштабу. Вона також стала моделлю регіональної інтеграції по всьому світу.

Цих результатів було досягнуто демократичними засобами. Європейський Союз засновано на верховенстві права він може спиратись на Хартію фундаментальних прав, і він має подвійний демократичний мандат через Європейський Парламент, який представляє громадян ЄС та Раду міністрів, яка представляє уряди Держав членів.

Не дивлячись на такі досягнення багато європейців відчувають себе відчуженими від роботи ЄС.

Такі відчуття не обмежуються лише Європейськими інституціями. Вони впливають на політику та політичні інституції по всьому світу. Але відносно Європейського Союзу, він відображує окремі протиріччя та невизначеність того чим саме є Європейський Союз та чим він хоче стати, того які його географічні межі, політичні задачі та шляхи як влада поділяється поміж держав членів.

Зниження рівня участі громадян у виборах до Європейського Парламенту та ірландське „Ні!” також демонструє прірву між Європейським Союзом та людьми яким він слугує:

- Чітко видно неможливість Європейського Союзу ефективно діяти у достатньо ясних ситуаціях, наприклад, безробіття, загроза безпеці продуктів харчування, правопорушення та конфлікти на кордонах ЄС, роль Союзу в світі.
- В тих сферах де Європейський Союз діє ефективно, він дуже рідко отримує „бали” за цю діяльність. Люди насправді не бачать що покращення їх прав та якості життя є скоріш результатом діяльності ЄС ніж національних урядів. Але в той самий час люди очікують від Союзу діяти так само ефективно та прозоро як їх національні уряди.
- Таким самим чином держави члени не обмінюються інформацією про те що робить ЄС і чим вони займаються в Союзі. Держави члени легко звинувачують „Брюссель” за важкість прийняття рішень які вони узгодили чи навіть вимагають.
- В кінці кінців, багато людей не знають різниці між Інституціями. Вони не розуміють хто приймає рішення, які впливають на них і не відчувають що Інституції діють ефективно в інтересах людей.

Тим не менш, це не означає, що люди менше відчувають себе Європейцями. Вони все ще очікують діяльності в Європейському масштабі у багатьох сферах, але вони більше не довіряють складній системі реалізації їх потреб. Іншими словами люди мають розчаровані очікування, але тим не менш очікування.

Дебати з приводу майбутнього Європи та можливості Білої Книги

Таке розчарування і разом з ним фундаментальне питання відносно майбутнього Європи буде предметом інтенсивних дебатів під час Міжурядової конференції. Однак, готуючись до подальших інституційних перемін Європейський Союз повинен розпочати процес реформ зараз. Багато чого може бути зроблено для зміни шляхів функціонування Союзу в рамках існуючих Угод. Ось чому Комісія вирішила на початку 2000 року започаткувати реформування Європейського державного управління як стратегічну ціль - задовго до Європейського Самміту в Ніцці.

Реформування державного управління торкається питання як ЄС використовує владу надану громадянами. Мова йде про те, як можна і як потрібно діяти. Метою є відкриття процесу формування політики для того щоб зробити його більш підзвітним та відкритим для участі громадянам. Краще використання влади має сильніше поєднати ЄС і громадян і призведе до більш ефективної політики.

Для того щоб досягти цього ЄС має краще поєднувати різні політичні інструменти такі як законодавство, соціальний діалог, структурні фонди та програми дій. Це має зробити внесок в посилення методу Співтовариства.

Реформування Європейського державного управління передбачає те, що Комісія може переглянути свою ключову місію. Пропозиції, викладені в цій Книзі покращить якість шляхів ініціації політики. Вони забезпечать більшу ясність та ефективність реалізації політики та максимізують вплив діяльності Комісії як гаранта Угод.

Що таке метод Співтовариства?

Метод Співтовариства гарантує як багатогранність так і ефективність Європейського Союзу. Він запевняє рівне ставлення до всіх держав членів від найбільших до самих маленьких. Він надає засоби третейського суду між різними зацікавленими сторонами, пропускаючи їх через два послідовних фільтри: загального інтересу на рівні Комісії; та демократичної репрезентації, Європейської та національної, на рівні Ради Міністрів та Європейського Парламенту, разом з законодавством ЄС. Європейська Комісія сама розробляє законодавство та пропозиції щодо формування політики. Її незалежність посилює її виконавчу функцію, виступати гарантом Угод та репрезентувати Співтовариство в міжнародних переговорах.

Законодавчий та бюджетний акти прийняті Радою Міністрів (представляє держави члени) та Європейський Парламент (представляє громадян). Використання кваліфікованої більшості під час голосування в Раді Міністрів є життєво важливим елементом в забезпеченні ефективності цього методу. Виконання політики ввірено Комісії та національним органам влади.

Європейський Суд гарантує повагу до закону.

Лише сама Комісія на може покращити Європейське управління, так само як ця Біла Книга не є чарівним засобом для вирішення всіх проблем. Переміни потребують узгоджених дій всіх Європейських інституцій, дійсних та майбутніх держав членів, регіональних та місцевих органів влади та організацій громадянського суспільства. Ця Біла Книга в основному адресована їм. Їх залученність до реформування

Європейського врядування буде життєво важливою для відновлення впевненості перед наступним раундом інституціональної реформи. Виборні посадовці, на різних рівнях, а особливо на національних рівнях відіграють найважливішу роль у цьому процесі.

Рівень довіри до ЄС буде в кінці кінців залежати від його можливості внести додаткову вартість до національних політик та ефективності задоволення потреб людей на Європейському та глобальному рівнях. Біла Книга визначає інструменти, необхідні для досягнення більшої послідовності в політиці ЄС та покликана допомогти функціонуванню різних інституцій. Вона зосереджує увагу на необхідності збалансованості діяльності ЄС та пропорційності задач, що виконуються. Це буде ще важливіше у розширеному Союзі. В кінці кінців реформа Європейського врядування впливатиме на можливість ЄС впливати на глобальний розвиток.

Подальше прийняття Білої Книги

Біла Книга пропонує набір першочергових дій, включаючи деякі, що переглядають ключові завдання Комісії. Ці зміни бідить прийняті негайно та мають надихнути на переміни інші Інституції. Біла книга також розпочинає консультативний процес з приводу потреб подальших дій, зокрема дій з боку інших інституцій та Держав членів.

Громадські консультації по цій Білій Книзі будуть тривати до 31 березня 2002 року. Участь у продовжені консультацій візьмуть близько 2500 організацій та люди, які вже взяли участь у дебатах по врядуванню у всіх частинах Європи, включаючи країни кандидати. До кінця 2002 року Комісія складе звіт по результатам консультацій з врахуванням вивчених уроків. Це дозволить створити основу для подальшого співробітництва між Інституціями по реформуванню Європейського врядування в рамках існуючих Угод.

Між тим дебати з приводу майбутнього Європи, що ведуть до інституціональних перемін активізуються на наступній Міжурядовій конференції. Комісія буде приймати активну участь у підготовці наступної Європейської Ради в Лаакені, та презентуватиме своє бачення політичних цілей, яких Європейському Союзу необхідно досягнути, а також по інституціональній інфраструктурі яка допомагатиме досягненню поставлених цілей. Виконуючи цю роботу Комісія наблизиться до принципів цієї Білої Книги. Крім того Біла Книга встановлює ознаки для майбутнього Європи та визначає сфери, де нові шляхи роботи будуть проводитись без відповідних змін у Угодах Європейського Союзу.

II. ПРИНЦИПИ ДОБРОГО ВРЯДУВАННЯ

П'ять принципів визначають добре врядування та запропоновані в цій Білій Книзі зміни: *відкритість, участь, підзвітність, ефективність, послідовність*. Кожен принцип є важливим для встановлення більш демократичного врядування. Вони забезпечують демократію та верховенство права у державах членах, а також вони дотичні всіх рівнів врядування – глобальний, Європейський, національний, регіональний та локальний. Зокрема вони важливі для Союзу для того щоб відповідати перемінам, описаним в попередній частині.

- **Відкритість.** Інституції мають працювати більш відкрито. Разом з державами членами, вони мають вести активну комунікацію про те, що ЄС робить та які рішення він приймає. Вони мають використовувати доступну та зрозумілу для громадськості мову. Цей момент є дуже важливим для покращення довіри до складних інституцій.
- **Участь.** Якість, відповідність та ефективність політики ЄС залежить від забезпечення участі на всьому протязі політичного процесу – від концепції до реалізації. Поліпшена участь скоріш за все створить більшу впевненість у кінцевому результаті та в інституціях які реалізують політику. Участь сильно залежить від центральних урядів, які слідує підходу залученості при розробці політики Європейського Союзу.
- **Підзвітність.** Ролі в законодавчому та виконавчому процесах мають бути більш ясними. Кожна з інституцій ЄС повинна пояснити та нести відповідальність за те що вона робить в Європі. Але також існує потреба більшої ясності та відповідальності з боку держав членів та всіх хто залучений до розвитку та реалізації політики ЄС на будь якому рівні.
- **Ефективність.** Політика має бути ефективною та своєчасною, реалізуючи те що необхідно, виходячи з чітких цілей, базуючись на оцінці майбутнього результату, і в разі можливості на попередньому досвіді. Ефективність також залежить від реалізації політики ЄС пропорційним способом і від прийняття рішення на найбільш відповідному рівні.
- **Послідовність.** Політика та дії мають бути послідовними та відповідати одне одному та легкими для розуміння. Потреба в послідовності в ЄС збільшується: кількість завдань зростає; розширення збільшить різноманітність; виклики, такі як кліматичні та демографічні зміни виходять за рамки секторальних політик, на яких власне було зведено ЄС; регіональні та місцеві органи влади все більше залучаються до політики ЄС. Послідовність потребує політичного лідерства та сильної відповідальності з боку інституцій для забезпечення послідовного підходу в рамках складної системи.

Кожен принцип сам по собі важливий, але досягти цих принципів не можливо лише окремими діями. Політика більше не може бути ефективною, якщо вона підготовлена, реалізована та впроваджена в життя без залучення багатьох представників суспільства.

Запровадження цих п'яти принципів підкріплюють:

Пропорційність та субсидіарність. Від концепції політики до її реалізації, вибір рівня на якому реалізовуватимуться дії (від загальноєвропейського до місцевого) та вибір інструментів, що використовуватимуться мають бути пропорційними по відношенню до цілей. Це означає, що перед початком ініціативи життєво необхідно систематично перевіряти: (а) чи дійсно потрібна ця діяльність, (б) чи є європейський рівень найбільш відповідним, та (с) чи обрані засоби відповідають обраним цілям.

Союз також змінюється. Його план дій поширюється на такі сфери як зовнішня політика та безпека, міграція та боротьба із злочинністю. Він також розширяється, приймаючи нових членів. Діяльність Союзу більше не оцінюється лише відповідно до його можливостей прибирати перешкоди для торгівлі, чи створювати внутрішній ринок; його легітимність сьогодні залежить від залученості та участі. Це означає, що лінійну модель формування політики зверху має бути замінено на цикл заснований на зворотному зв'язку, мережі та залученості від формування політики до її реалізації на всіх рівнях.

III ПРОПОЗИЦІЇ ДЛЯ ЗМІН,

Пропозиції для змін розділені на чотири частини. Перший розділ фокусується на поліпшенні залучення в процесі оформлення та імплементації європейської політики. Другий розділ націлений на поліпшення якості та процесу запровадження в життя програм ЕС. Третя частина закликає до посилення зв'язку між європейським державним управлінням та тією роллю, яку відіграє Союз у світі. І, нарешті, у четвертому розділі досліджується роль інституцій.

3.1 Краще залучення

Створення шляху для більш відкритої роботи Союзу...

Демократія залежить від того, наскільки люди здатні брати участь у публічних дебатах. Для цього їм потрібен доступ до надійної інформації щодо європейських питань та можливість досліджувати політичні процеси на різних стадіях. Значний прогрес було досягнуто у 2001 році із прийняттям нових правил, які дають громадянам більший доступ до суспільних документів.

Але інституціям та державам-членам також необхідно **більш активно спілкуватися зі спільнотою щодо європейських питань**. Політика комунікації Комісії та інших інституцій активізує зусилля для того, щоб передавати інформацію на місцевий та національний рівні, використовуючи при можливості мережі, організації, що охоплюють широкі маси населення, національні, регіональні та місцеві владні структури. Інформація має подаватися у адаптованому до місцевих потреб та інтересів вигляді та бути доступною в на усіх офіційних мовах, якщо Союз не хоче оминати значну частину свого населення – проблема, яка ще більше загострюється у контексті розширення.

Інформаційні та комунікативні технології відіграють важливу роль. Згідно з сайтом ЕС EUROPA, вирішено розвиватися у напрямку інтерактивної платформи для інформації, зворотного зв'язку та обговорення, пов'язуючи паралельні мережі Союзу.

Надання більшої кількості інформації для ефективнішого спілкування є передумовою для формування відчуття приналежності до Європи. Метою має бути створення міжнаціонального простору, в якому громадяни різних країн зможуть обговорювати як вони сприймають важливі завдання для Союзу. Це має допомогти тим, хто формує європейську політику, залишатися на зв'язку із громадською думкою та може допомогти їм у визначенні проектів, які користуватимуться громадською підтримкою.

План дій

Європейські інституції мають спільно продовжувати розвиток EUR-LEX у 2002 році як єдиного онлайн порту на всіх мовах, де люди можуть прослідкувати шлях пропозицій щодо політики у процесі прийняття рішень.

Рада Європи та Європейський Парламент з початку 2002 року мають забезпечити більш швидкий доступ до інформації про усі стадії процесу спільного прийняття рішень, особливо про фінальну, так звану, узгоджувальну фазу.

Країни – члени мають сприяти публічному обговоренню подій у ЄС.

Звернення до громадян через регіональну та місцеву демократію...

Розширення діяльності Союзу протягом останніх 15 років зробило його ближчим до регіонів, міст та місцевостей, які зараз відповідають за упровадження європейських політик, починаючи з сільського господарства та структурного фінансування і закінчуючи екологічними стандартами. Сильніше залучення регіональної та місцевої влади до реалізації європейських політик віддзеркалює як посилення їхніх повноважень в окремих країнах – членах, так і активніше залучення населення та громадських організацій, які об'єднують велику кількість населення, до демократії на місцевому рівні.

Досі шлях, в якому працює Союз не дозволяє адекватної взаємодії у багаторівневому партнерстві; партнерства в якому кожний національний уряд повністю залучав би свої регіони та міста до створення європейської політики. Регіони та міста часто відчувають, що незважаючи на їхню зростаючу відповідальність за імплементацію політики ЄС, не використовується їхня роль як представницького каналу взаємодії з суспільством щодо європейської політики.

Існує також критика щодо того, що законодавство, прийняте Радою Європи та Європарламентом, є або занадто деталізованим, або неефективно пристосованим до місцевих умов та досвіду; часто сильно контрастуючи з початковими пропозиціями Комісії.

Критика стосується не тільки Союзу. Принципова відповідальність за залучення регіонального та місцевого рівнів до політики ЄС залишається і має залишатися на національному керівництві. Але вважається, що національне керівництво часто неадекватно залучає регіональних та місцевих діячів до підготовки своєї позиції щодо європейської політики. Кожна країна – член має передбачити адекватний механізм широких консультацій, під час яких рішення, прийняті у ЄС та процес упровадження європейських програм обговорюватиметься на територіальному рівні. Процес формування політики ЄС, особливо його часові рамки, має дозволяти країнам-членам брати до уваги регіональний та місцевий досвід.

Для того, щоб побудувати краще партнерство між різними рівнями, на рівні ЄС необхідний додатковий відгук у трьох сферах:

- **Залучення до формування політики.** На рівні ЄС Комісія має запевнити, що регіональні та місцеві знання та умови враховуються при розробці пропозицій до політики. Для цього вона має організувати систематичний діалог з європейською та національними асоціаціями регіонального та місцевого самоврядування, у той самий час поважаючи національні конституційні норми та адміністративну структуру. Комісія вітає активні зусилля по підвищенню співпраці між цими асоціаціями та Комітетом з регіональних питань. Більш того, обмін персоналом та спільні тренінги для адміністрацій на різних рівнях зробить внесок у краще розуміння цілей щодо політики, методів та інструментів роботи один одного.
- **Більша гнучкість.** Місцеві умови можуть ускладнити введення єдиних правил, які б стосувалися усього Союзу без надмірного ускладнення законодавства. Умови та засоби впровадження законодавства та програм мають бути більш гнучкими.

Поважаючи існуючі умови договору, Комісія також виступає за перевірку того, чи буде кращою імплементація конкретних програм ЄС на основі цільових тристоронніх контрактів. Ці контракти мають бути між країнами-членами та визначеними для цієї цілі регіонами або місцевостями з одного боку, та Комісією з іншого. Національне керівництво відіграватиме ключову роль у підписанні таких контрактів і буде нести відповідальність за їхнє виконання. Контракт означатиме, що місцеве самоврядування обраного регіону у країні - учасниці зобов'язується виконати конкретні дії досягнення визначеного результату, передбаченого у базовому законодавстві. Контракт має передбачати засоби моніторингу. Підхід стосується регуляторних мпр та директив у тих сферах, за які несе відповідальність місцеве самоврядування, в рамках, передбачених національною інституціональною та адміністративною системою. Політика в сфері навколишнього середовища є кандидатом для пілотного проекту. Більш того, Комісія вже вирішила керуватися більш децентралізованим підходом в регіональній політиці.

- **Загальна послідовність політики.** Територіальний вплив політик ЄС у таких сферах як транспорт, енергія та навколишнє середовище має бути адресним. ці політики мають сформувані часину гармонійного узгодженого цілого, як це визначено у другій доповіді ЄС з цілісності; існує необхідність уникати занадто специфічної логіки. У той самий час рішення, які приймається на регіональному та місцевому рівні мають відповідати загальним принципам, які підтримуватимуть більш сталий та збалансований територіальний розвиток усього союзу.

Комісія збирається використовувати розширений діалог з країнами-членами та їхніми регіонами та містами для того, щоб виробити індикатори для визначення де саме потрібні послідовність та взаємозв'язок. Це базуватиметься на існуючій роботі, такий як Європейська Просторова Перспектива Розвитку, прийнята у 1999 році міністерствами, відповідальними за просторове планування та територіальний розвиток. Ця робота задля поліпшення взаємозв'язку між діями, спрямованими на територіальний розвиток на різних рівнях, має також сприяти перегляду програм з позицій відповідності Стратегії Сталого розвитку.

План дій

Комісія планує:

З 2002 року запровадити більш систематичний діалог з європейською та національними асоціаціями регіонального та місцевого самоврядування на ранніх стадіях формування політики.

З 2002 року на одній або декількох територіях запровадити реалізацію пілотних цільових контрактів як більш гнучкого методу забезпечення імплементації програм ЄС.

Комітет з питань регіональної політики:

Відігравати більш активну роль у перевірці політики, наприклад через підготовку дослідницьких звітів перед тим, як питання будуть розглядатися як пропозиції у Комісії.

Організувати обмін передовим досвідом участі на національному рівні регіонального та місцевого самоврядування у підготовчій стадії європейського процесу прийняття рішень.

Перевірити регіональний та місцевий вплив на конкретні ініціативи і представити до кінця 2002 року Комісії доповідь щодо більш гнучких засобів використання цього механізму. Після того комісія розробить більш систематичний підхід для запровадження гнучкості деяких частин законодавства Спільноти.

Країни члени:

Дослідити шляхи поліпшення залучення місцевих та регіональних діячів до процесу формування політики ЄС.

Сприяти використанню контрактної форми домовленості з регіональним та місцевим самоврядуванням.

Залучення громадянського суспільства...

Громадянське суспільство відіграє важливу роль у озвученні турбот громадян та наданні послуг, які задовольняють потреби людей. Церкви та релігійні громади роблять особливий внесок у цей процес. Організації, з яких складається громадянське суспільство, мобілізують людей та підтримку, наприклад тих, хто потерпає від дискримінації. Союз заохочує розвиток громадянського суспільства у країнах – кандидатах у рамках підготовки до членства. Громадські організації відігравати важливу роль у процесі розробки політики на глобальному рівні. Вони часто діють як система попереднього оповіщення, визначаючи напрямки майбутніх політичних дебатів.

Профспілки та організації роботодавців мають особливу роль та вплив. Договір про створення ЄС вимагає від Комісії консультуватися з менеджерами та робітниками при розробці пропозицій, особливо у сфері соціальної політики. За окремих умов вони можуть досягнути обов'язкових для виконання домовленостей, які згодом через соціальний діалог можуть бути долучені до законодавства Спільноти. Соціальні

партнери мають і надалі заохочуватися до використання повноважень, наданих Договором, з укладання добровільних угод.

Громадянське суспільство все більше розуміє, що Європа пропонує гарну платформу для зміни політичних орієнтирів та суспільства. Це пропонує реальну можливість для розширення дебатів щодо ролі Європи. Це шанс для більш активного залучення громадян для досягнення цілей Союзу та можливість запропонувати їм структурований канал для зворотного зв'язку. Це вже сталося для таких сфер як торгівля та розвиток і було нещодавно запропоновано для рибної галузі.

Більше залучення викликає і більшу відповідальність. Громадянське суспільство має само дотримуватися принципів гарного управління, які включають підзвітність та відкритість. До кінця цього року Комісія збирається створити велику Інтернет базу даних з детальною інформацією про організації громадського суспільства, які активно функціонують на рівні ЄС, яка має діяти як каталізатор у поліпшенні їхньої внутрішньої структури.

Економічний та Соціальний Комітет має виконувати свою роль у побудові нових стосунків, заснованих на взаємній відповідальності між інституціями та громадянським суспільством, паралельно із внесенням змін до статті 257 Договору про створення ЄС, підписаному у Ніці. З метою досягнення цього, його організаційна структура та роль мають бути переглянуті. Країни-члени повинні мати це на увазі при призначенні членів Комітету.

Як і Комітет з Регіональних Питань, Економічний та Соціальний Комітет має бути більш активним у розробці дослідницьких звітів для того, щоб брати участь у формуванні політики на більш ранніх стадіях, ніж це є зараз. Але зараз договір надає можливість цим комітетам висловлювати свою думку щодо пропозицій після, а не до того, як вони потраплять до законодавчих органів, що значно мінімізує їхній вплив. Робочий механізм між Комісією та Економічним та Соціальним Комітетом. так само зараз обговорюються, як і з Комітетом з Регіональних питань для того, щоб дати можливість для більш активної позиції.

Більш ефективні та прозорі консультації під час формування політики ЄС...

Комісія вже проводить консультації із зацікавленими сторонами за допомогою таких інструментів як Зелена та Біла Книги, консультативні комітети, бізнесові тест-групи та спеціалізовані консультації. Надалі Комісія збирається розвивати Інтернет консультації через інтерактивну ініціативу по створенню політики.

ці консультації допомагають Комісії та іншим установам виносити рішення щодо суперечливих вимог та пріоритетів та сприяти розвитку більш далекосяжних за терміном програм. Суть участі не в поданні інституційних протестів, а у більш ефективному формуванні політика, заснованому на проведенні консультацій на ранніх етапах та урахуванні попереднього досвіду.

Як Комісія проводить консультації: приклад «Телекомунікаційного пакету».

Телекомунікаційний пакет з 6 заходів, які зараз знаходяться на обговоренні у Раді Європи та Європейському парламенті, було розроблено в результаті широких консультацій.

1998 – 99 Було опубліковано ряд досліджень з питань регулювання ринку.

Травень/червень 1999 Робочий лист з регуляторних принципів у телекомунікаційних реформах. для обговорення та консультацій.

Листопад 1999 Комунікативна група випустила Огляд сфери телекомунікацій за 1999 р., який закріпив загальні орієнтири та закликав до зворотної реакції.

Січень 2000 Дводенні громадські слухання з 550 учасниками.

Квітень 2000 Обговорення результатів огляду за 1999 р. більш ніж 200 відгуків від національних інспекторів, торговельних асоціацій, груп споживачів. представників галузі та фізичних осіб

Травень 2000 Попередній варіант законодавчого акту, опублікований у формі 5 робочих документів для швидких консультацій.

Червень 2000 Прийняття Комісією пакети з 6 пропозицій, які зараз знаходяться на обговоренні у Раді Європи та Європейському парламенті

Європейський Парламент та його комітети регулярно вивчає громадську думку та експертні оцінки за допомогою консультацій та громадських слухань, поліпшуючи процес розгляду політики. Деякі країни-члени проводять регулярні консультації з питань, які знаходяться на розгляді у Раді Європи.

У цій сфері більше може і має бути зроблено.

Європейські інституції та національні органи влади мають посилити свої зусилля для поліпшення процесу узгодження європейської політики. Поліпшені консультації доповнюють, а не заміняють прийняття рішень в установах.

Що насправді потрібно, то це поліпшена культура консультацій та діалогу; Культура, прийнята усіма європейськими інституціями, зокрема Європейським Парламентом, як представницьким органом. Європейський Парламент має відігравати провідну роль, наприклад шляхом посилення своєї практики проведення громадських слухань. Європейські політичні партії також є важливим фактором європейської інтеграції, роблячи свій внесок у поінформованість населення, та озвучуючи його інтереси.

Більш того, залучення національних парламентів та інших спеціалізованих європейських комітетів, що вже практикується Європейським Парламентом, може і надалі заохочуватися.

На сьогоднішній день не вистачає ясності щодо того, як саме проводяться консультації і до кого в остаточному підсумку прислуховуються інституції. Комісія проводить біля 700 спеціалізованих консультацій з питань, присвячених великій кількості програм. Підвищення обсягу міжнародних переговорів викликає подальші спеціалізовані консультації. Комісія переконана у необхідності раціоналізації цієї громіздкої системи для того, щоб не придушувати обговорення, а навпаки зробити її більш ефективною та підпорядкованою як для тих хто консультиує, так і для тих, хто отримує пораду. В якості першого кроку Комісія збирається опублікувати огляд усіх консультацій за секторами.

Створення культури консультацій не може бути досягнуто за допомогою формальних правил спричинять неспроможність системи до гнучкості та адаптації, а також уповільнити прийняття конкретних програм. Це має забезпечуватися **кодексом поведінки, яки закріплює мінімальні стандарти**, концентруючись на тому, з яких питань проводити консультації, з ким. коли та як. такі стандарти знизять ризик того, що творці політики будуть прислухатися лише до однієї зацікавленої сторони, яка отримуватиме перевагу на підставі національності або інтересів окремого сектору економіки, що на сьогоднішній день є очевидною слабкістю методики проведення спеціалізованих консультацій. Ці правила поліпшать рівень представництва громадського суспільства та структурують його діалог з інституціями.

У тих секторах політики, в яких практика проведення консультацій вже гарно налагоджена, Комісія може запровадити більш широкі та далекосяжні **заходи з партнерства**. З боку Комісії це спричинить схильність до проведення додаткових консультацій, у порівнянні з мінімальними стандартами. У відповідь, ці заходи спонукати муть громадянське суспільство формалізувати свої внутрішні структури, що надає гарантії відкритості та репрезентативності, що доведе їхню здатність забезпечувати інформацію або проводити дебати у країнах-членах.

У світлі практичного досвіду подібних заходів та кодексу поведінки, Комісія запросить інші установа прийняти участь у створенні нового підходу до їхньої власної діяльності.

План дій

Комісія:

До кінця 2001 року прийняти мінімальні стандарти проведення консультацій і опублікувати їх у кодексі поведінки.

Розробити подальші більш широкі заходи з встановлення партнерства у визначених секторах.

Комітет з економічних та соціальних питань відігравати більш активну роль у перевірці політики, наприклад через підготовку дослідницьких звітів.

Країни члени мають дослідити шляхи поліпшення процесу консультацій з питань політики ЄС.

Рада Європи та Європейський Парламент мають переглянути свої стосунки з громадянським суспільством і, будуючи їх на засадах мінімальних стандартів консультацій, і внести свій вклад у створення загальної структури консультацій до 2004 року.

Зв'язок з мережами...

Європейська інтеграція, нові технології, культурні зміни та глобальна взаємозалежність призвели до створення європейських та міжнародних мереж, які концентруються на конкретних цілях. деякі з них підтримуються громадськими грантами. ці мережі пов'язують бізнесові структури, громади. дослідницькі центри. регіональні та місцеві органи самоврядування. Вони запроваджують нові основи

інтеграції всередині Союзу та будівництво мостів з країнами-кандидатами та світом. вони також діють примножуючи поінформованість та показують програми у дії.

Приклади здійснених за допомогою мереж ініціатив.

Щорічний «Вільний від машин» день, який проводиться 22 Вересня, на сьогоднішній день на добровільних засадах об'єднує 800 міст з 25 європейських країн.

Ініціатива Netd@ys підвищує поінформованість учнів та викладачів шкіл про нові медіа. Протягом минулого року впроваджувалося в життя Netd@ys проектів, які об'єднали 150,000 організацій з 85 країн.

Але все ще багато з цих мереж, маючи глибоке соціальне коріння, є відстороненими від процесу створення та реалізації політик ЄС. **Мережі могли б ефективно впливати на європейську політику** за умови більшої відкритості та побудови структурованих відносин з інституціями.

План дій

Комісія:

До кінця 2002 розробити більш систематизований та активний підхід до роботи з ключовими мережами з метою надання їм можливості впливати на формування та виконання європейської політики.

Дослідити шляхи забезпечення кращої підтримки транснаціонального співробітництва між регіональними та місцевими діячами, з презентацією пропозицій до кінця 2003 року.

3.2 Краща політика, регуляції та впровадження

Політики та законодавство Європейського Союзу стають все більш складними. Небажання Ради Європи та Європейського Парламенту залишати більше вільного простору при реалізації програм для комісії означає, що законодавство часто включає непотрібну деталізацію. У національній системі це могло б вирішитися через виконання правил під контролем національного парламенту, ніж через прийняття цим парламентом законодавчих актів з цього питання.

такий рівень деталізації законодавства ЄС означає, що адаптація правил до технічних або ринкових змін може бути складною і потребувати багато часу. Загальним результатом є нестача гнучкості, що шкодить ефективності. повільний законодавчий процес доповнюється повільним упровадженням – з 83 внутришньоринкових директив, які мають бути виконані протягом 2000 року, тільки 5 імplementовані в усіх країнах-членах.

Якщо правила не мають підтримки або неадекватно використовуються, то всі інституції як єдине ціле підпадають під сумнів. Окремо від нового, більш змістовного підходу до формування європейської політики, ЄС необхідно підняти довіру до експертних оцінок, на яких ґрунтується його політика. Йому також необхідно

поліпшити якість законодавства, включаючи покращення упровадження та спостереження за ним.

Впевненість в експертних оцінках...

Наукові та інші експерти відіграють усе зростаючу роль у підготовці та моніторингу рішень. Починаючи від охорони здоров'я і закінчуючи законодавством, що регулює соціальні відносини, установи покладаються на спеціалізовані експертизи у передбаченні та визначенні природи проблем та не відомостей, з якими стикається Європейський Союз, з метою прийняття рішень та гарантування того, що усі ризики будуть зрозуміло і просто пояснені громадськості.

Розповсюдження біотехнологія спричинило виникнення безпрецедентних моральних та етичних питань. Це підкреслює необхідність широкого спектру дисциплін та досвіду, які знаходяться за рамками чистої науки.

Нещодавні продовольчі кризи продемонструвала важність інформування населення та тих хто формує політику, про те, що відомо і де існує невизначеність. Але вони також підірвали довіру громадськості до політики, яка формується на базі експертних оцінок. Громадське сприйняття не поліпшується і незрозумілістю європейської системи експертних комітетів та нестатком інформації про те, як вони працюють. У той самий час краще поінформована громадськість усе частіше ставить під сумнів зміст та незалежність експертних оцінок.

Ці питання стають як ніколи актуальними тоді, коли від ЄС вимагається звернутися до принципу превентивності та відігравати свою роль у **оцінці ризиків та управлінні ними**. Комісія вже багато років реагує на ці виклики, наприклад, через реконструкцію своєї системи спеціалізованих комітетів і 1997 році та забезпечення доступності їхніх експертних оцінок. Нещодавня пропозиція Європейській Продовольчій Комісії посилить європейський науковий потенціал, прозорість та роботу у мережі щодо питань продовольчої безпеки.

У багатьох інших сферах робота у мережі на європейському та навіть світовому рівні довела свої переваги. У будь якому разі експертизи організуються на національному рівні. Життєво важливим є те, що ресурси будуть об'єднані і працюватимуть краще в інтересах усіх європейських громадян. така структурована та відкрита мережа має сформувані систему наукових відгуків для підтримки формування європейської політики.

План дій

Починаючи з червня 2002 року Комісія публікуватиме керівні принципи збору та використання експертних оцінок з метою забезпечення підпорядкованості, масовості та чесності використання експертних оцінок. Це має включати опублікування самих оцінок. З часом ці керівні принципи можуть створити базу для всіх інституцій та країн-членів.

Краще та швидше регулювання – поєднання інструментів для кращого результату...

Європейський Союз буде справедливо продовжувати оцінюватися на підставі впливу своїх регуляторних заходів. він має постійно приділяти увагу **поліпшенню якості**,

ефективності та простоти своїх регуляторних дій. Ефективне прийняття рішень також вимагає поєднання різних інструментів (різних форм законодавства, програм, принципів, використання структурного фінансування і т.д.) задля досягнення цілей Договору. Для максимізації користі від Договору Комісія може зробити пропозицію реалізувати цілі Союзу через розширене співробітництво.

У той самий час ЄС має бути здатний до більш швидкого реагування на ринкові зміни та появу нових проблем за рахунок зменшення затримок, пов'язаних із прийняттям та впровадженням правил Спільноти. Бо в багатьох випадках це може займати 3 або навіть більше років. Напруга між швидшими рішеннями та кращими, але займаючи ми багато часу, консультаціями не обов'язково має бути проблемою: інвестиції в гарні консультації можуть забезпечити краще законодавство, яке буде швидше прийматися та простіше використовуватися.

Досягнення поліпшення залежить від семи факторів:

- По-перше, пропозиції мають готуватися на підставі **ефективного аналізу** того, чи доцільно запроваджувати їх на рівні ЄС та чи потрібне регулювання. Якщо так, то аналіз має також дати оцінку можливим економічним, соціальним, екологічним наслідкам так само як і витратам та перевагам даного підходу. Ключовим моментом подібного оцінювання є забезпечення того, що цілі цієї пропозиції є достатньо чітко визначеними.
- По-друге, **законодавство часто є лише частиною рішення**, яке поєднує формальні правила з іншими не примусовими інструментами, такими як рекомендації, керівні принципи або навіть саморегулювання у попередньо визначених рамках. Це підкреслює необхідність більшого зв'язку між різними інструментами та більшої поміркованості при їхньому виборі.
- По-третє, **правильні типи інструментів мають використовуватися**, коли б не знадобилося законодавче регулювання для досягнення цілей Союзу:

Використання регулювання має розглядатися у випадках необхідності стандартизованого підходу та законодавчої визначеності у рамках Союзу. Це може мати особливе значення при закінченні формування внутрішнього ринку і має перевагу уникнення затримок, пов'язаних з необхідністю адаптації до національного законодавства.

Так звані, **рамочні директиви** мають використовуватися частіше. Ці документи є менш пригнічуючи ми, пропонують більшу гнучкість та схильні бути узгодженими Радою Європи та Європарламентом швидше.

Незалежно від того, яку форму законодавчого регулювання було обрано, частіше має використовуватися основне законодавство, яке обмежується базовими елементами, такими як основні права та зобов'язання, залишаючи виконавцям можливість доповнити технічні деталі шляхом виконання «другорядних» правил.

- З певних умов імплементація мір може підготована у рамках **спільного регулювання**. Спільне регулювання поєднує законодавчі та регуляторні акти з діяльністю найбільш зацікавлених суб'єктів з використанням їхніх практичних експертних оцінок. результатом є ширша причетність до створення політики за рахунок залучення тих, хто найбільше підпадає під вплив імплементації правил,

до їхньої підготовки та спостереженням за упровадженням у життя. Це часто допомагає досягти кращої узгодженості. навіть, у тих випадках, коли використовуються не надто жорсткі правила.

Це вже було ограбовано на внутрішньому ринку, наприклад підчас узгодження стандартів продукції, а також в екологічному секторі задля зниження автомобільних викидів.

Конкретні форми спільного регулювання, які поєднують застосування формальних та неформальних важелів, будуть і подалі урізноманітнюватися зацікавленими сторонами або Комісією, залежно від сфери їхнього застосування.

За цих умов Комісія розглядатиме використання спільного регулювання у тих випадках, коли воно може бути справді ефективним інструментом досягнення цілей Союзу.

Умови застосування спільно регулювання.

Спільне регулювання передбачає, що рамки загальних цілей, основних повноважень, шляхів упровадження у життя, механізмів звернення та умов моніторингу закріплені у законодавстві.

Воно має використовуватися тільки там, де воно сприяє поліпшенню та слугує загальним цілям. Воно підходить тільки для тих ситуацій, в яких базові права та основні політичні рішення не піддаються сумніву. Спільне регулювання не використовується у випадках, коли зміни мають запроваджуватися в аналогічній формі в усіх країнах-членах. Залучені організації повинні мати рівне представництво і є відповідальними за дотримання відкритих процедур у формуванні та застосуванні узгоджених правил. Це буде ключовим елементом, який визначатиме користь від спільного регулювання у кожній конкретній ситуації.

До того ж співпраця має узгоджуватися з європейськими правилами щодо конкуренції та узгоджені правила мають бути достатньо зрозумілими, для того щоб люди були поінформованими та використовували їх. У тих випадках, коли спільне регулювання не забезпечує необхідних результатів або окремі суб'єкти не підпорядковуються правилам, завжди залишається можливість втручання владних структур шляхом встановлення необхідних правил.

- У інших сферах діяльність спільноти може бути доповнена або посилена використанням, так званих, **відкритого методу координування**, до якого вже у деяких випадках залучаються країни-кандидати.

Метод відкритого координування застосовується у залежності від обставин. Це є шляхом заохочення співпраці, обміну передовим досвідом та погодження основних цілей та принципів для країн-членів. Інколи він може доповнюватися національними планами дій, як у випадку із зайнятістю. Він базується на постійному моніторингу зрушень для досягнення цілей, які б дозволили країнам-членам порівнювати зусилля та вивчати досвід один одного.

У деяких сферах, таких як зайнятість, соціальна та еміграційна політика, він використовується одночасно з програмним та законодавчим підходами. у інших випадках він виявляється корисним на рівні ЄС у тих сферах, де існує обмежена

можливість застосування законодавства. Це наприклад може стосуватися визначення на європейському рівні подальших цілей національних освітніх систем.

Комісія вже відіграє важливу координуючу роль і готова робити це і надалі, але використання цього методу не має порушувати інституційний баланс або ускладнювати досягнення цілей Договору. Особливо він не повинен виключати Європарламент з процесу створення європейської політики. Метод відкритого координування має бути доповненням, а не заміною для діяльності Співтовариства.

Обставини використання методу відкритого координування.

Використання методу відкритого координування немає робити менш чітким досягнення цілей Договору, або повноваження інституцій. Він не повинен використовуватися тоді, коли можливе використання методу законодавчого регулювання; він має забезпечити загальну підпорядкованість на ряду з виконанням наступних вимог:

- Він має використовуватися для досягнення конкретних цілей Договору.
- Має бути запроваджено механізм регулярного звітування у Європарламенті
- Комісія має бути активно залучена до процесу, відіграючи координуючу роль.

Уся інформація має бути широко доступною. він має надавати підстави для вирішення чи потрібне використання законодавчого або програмного регулювання. для розв'язання зазначених проблем.

- Має бути запроваджена потужніша практика **аналізу зворотного зв'язку** для того, щоб вчитися з минулих успіхів та помилок. Це має забезпечити те, що пропозиції не будуть містити надмірних регуляторних мір, а рішення будуть прийматися та виконуватися на потрібному рівні.
- Комісія зобов'язується вилучати пропозиції, в яких угоди між інституціями підривають принципи додатковості та пропорційності або цілі самої пропозиції. Рада Європи та Європейський Парламент мають дотримуватися базових законодавчих актів і уникати перевантаження та надмірного ускладнення пропозицій.

Рада Європи та Європейський Парламент також мають докласти усіх зусиль для **прискорення законодавчого процесу**. Коли це дозволяється законодавством, Рада Європи має голосувати відразу після того, як окреслилася більшість на підтримку, а не продовжувати дискусію у пошуках єдності. У підходящих випадках Раді Європи та Європарламенту за участі Комісії варто намагатися прийняти пропозицію у одному, а не в двох читаннях. Це може зменшити час, необхідний для прийняття законодавства на 6 – 9 місяців.

Законодавство Спільноти має бути значно спрощено...

У процесі розбудови спільного ринку ти законодавства з сільського господарства **всебічна програма спрощення** існуючих правил покликана перегрупувати податки, усунути зайві умови та замінити непринципові зобов'язання у заходах виконавчої влади.

Спрощення на рівні ЄС має бути доповнено аналогічними тенденціями у країнах-членах. Люди перш за все хочуть бачити менше бюрократії на національному рівні, незалежно від того, спричиняється це на європейському чи національному рівні. Однією з найбільших причин для занепокоєння є те, що країни-члени у процесі імплементації європейських директив схильні доповнювати їх додатковими процедурами та ускладнювати законодавство. Має бути встановлено зв'язок між відповідальними за спрощення на європейському та національному рівнях.

План дій

Комісія представить План Дій для Кращого Регулювання:

Сприяти більшому використанню різних інструментів та важелів, зокрема регуляторних м'яких, рамочних директив, керівних принципів та механізму спільного регулювання. При необхідності вони мають доповнюватися методом відкритого координування

Обмежувати свої пропозиції до базового законодавства життєво важливими пунктами, надаючи більше простору для заходів під час імплементації для доопрацювання технічних деталей.

Започаткувати видатну програму для перегляду та спрощення європейського законодавства, прийнятого до 2000 року, підтриману процедурою швидкого просування в Раді Європи та Європарламенті.

Рада Європи та Європейський Парламент мають обмежити базове законодавство виключно життєво важливими пунктами.

Країни-члени відмовитися від непропорційного рівня деталізації та складних адміністративних вимог під час імплементації законодавства Спільноти.

Краще використання правил ЄС завдяки органам державного регулювання:

Між країнами-членами існує ряд органів державного управління у тих сферах, де необхідне зважене та незалежне регуляторне рішення. Ці органи регулювання відіграють усе зростаючу роль у використанні законодавства Спільноти. На рівні ЄС було створено 12 незалежних агенцій. Більшість з цих органів або опікуються збором інформації як, наприклад, Європейська Агенція з Питань Навколишнього Середовища, або допомагають Комісії, реалізуючи конкретні проекти, наприклад як Європейська Тренінгові Фундація в Турині. Агенції ЄС мають регулятивну роль у трьох випадках.

Подальше створення автономних органів управління поліпшить те, як правила використовуються та розповсюджуються у ЄС. Цим агенціям має бути надано повноваження по самостійному прийняттю рішень щодо імплементації заходів. Вони мають працювати із певною мірою взаємозалежності та у рамках, встановлених законодавчою владою. При створенні кожної подібної установи мають визначатися конкретні межі їхньої компетенції та повноважень, їхня відповідальність та вимоги до відкритості.

Превагою агенцій є часто їхня можливість працювати на базі високотехнологічних та спеціалізованих ноу-хау, а також зростаюча визначеність, яку вони надають

інтересам сектору та мінімізація витрат, які вони пропонують для бізнесу. Для комісії створення подібних установ є шляхом забезпечення концентрації ресурсів на ключових завданнях.

Умови створення органів управління на рівні ЄС.

Умовами договорів дозволяється передача деяких повноважень безпосередньо агенціям. Це має бути зроблено шляхом, який враховує існуючий баланс сил між інституціями і не дозволяє вторгнення до їхньої компетенції. Це передбачає наступні умови:

Агенції можуть отримувати повноваження на самостійне прийняття рішень у специфічних сферах. Але не можуть адоптувати загальні регуляторні заходи. Зокрема, їм можуть надаватися повноваження по прийняттю рішень з тих питань, суспільна думка з яких є однорідною, і виконання завдань вимагає виключно технічного досвіду.

Агенціям не можуть бути передані ті повноваження, які умовами Договору передаються саме Комісії. (наприклад, у сфері політики щодо конкуренції).

Агенціям не можуть бути передані повноваження по прийняттю рішень з питань, у яких вони матимуть виступати арбітром між конфліктуючими суспільними інтересами, здійснювати політичне розмежування або складні економічні оцінки.

Агенції мають бути підпорядковані ефективній системі спостереження та контролю.

На сьогоднішній день Радою Європи та Європейським Парламентом розглядається 3 пропозиції щодо створення установ: Європейської Продовольчої Комісії та Агенцій з питань морської та повітряної безпеки.

План дій

Комісія:

У 2002 р. визначити критерії для створення нових органів управління, а також умови та рамки, в яких вони мають працювати.

Встановити наглядові функції Спільноти щодо цих установ.

3.3 Внесок Європейського Союзу в глобальне державне управління.

Пропозиції, які увійшли до Білої Книги, підсилили свою актуальність на фоні розширення, але вони теж пропонують корисний внесок до глобального державного управління. Першим кроком Союзу має стати внутрішня успішна реформа державного управління для того, щоб у подальшому поліпшувати його на міжнародному рівні.

Цілі досягнення миру, зростання, зайнятості та соціальної справедливості, які має на меті Союз, потрібно просувати і за його межі для того, щоб вони були ефективно досягнуті як на європейському, так і на глобальному рівні. Це відповідає сподіванням громадян на потужність Союзу на світовій арені. Успішна міжнародна співпраця укріплює європейську індивідуальність та важливість спільних цінностей.

При використанні принципів гарного державного управління у виконанні зобов'язань бути більш відкритим та доступним для урядових та неурядових організацій, зацікавлених у співпраці, зі всього світу. Це вже є складовою частиною його стратегії, спрямованої на сталий розвиток, але це має йти синхронно з прихильністю зацікавлених сторін щодо їхнього рівня представництва та з прийняттям ними на себе зобов'язань щодо реагування на глобальні виклики. Союз має враховувати світові масштаби при оцінці результатів від реалізації політик, встановленні керівних принципів для використання експертних оцінок та у контексті ініціативного підходу до міжнародних мереж.

Розуміючи краще світовий простір, Союз посилить свої позиції у багатосторонніх переговорах. Він має прагнути до поліпшення ефективності та легітимності створення світових правил, працюючи задля модернізації та реформування міжнародних та багатосторонніх інституцій у середньо - та довгостроковій перспективі. Метою має бути підвищення ефективності та впливовості міжнародних інституцій. у короткостроковій перспективі Союз має запровадити партнерські відносини з іншими країнами для сприяння більшій співпраці та узгодженості між існуючими міжнародними організаціями та підвищити їхню прозорість.

Арсенал міжнародної діяльності має бути доповнено новими інструментами. Багато з пропозицій, що містяться у цій Білій Книзі можуть бути випробувані на міжнародному рівні. Як і в Союзі ці елементи мають доповнювати норми міжнародного законодавства, насамперед у СОТ та Міжнародному Арбітражному Суді.

Для досягнення цих цілей Союз має виступати одноголосно. Він має посилити своє представництво на міжнародній та регіональній арені, включаючи аспекти економічного та фінансового управління, навколишнього середовища, політики з питань розвитку та конкуренції. Дуже часто важливі удосконалення можуть і мають бути закріплені у існуючих договорах, що значно посилює б зрозумілість того, чим саме займається європейський союз на міжнародному рівні. у деяких сферах, наприклад фінансах, зміни в Договорі просто необхідні.

План дій

Комісія:

Поліпшити співробітництво з урядовими та неурядовими установами третіх країн при розробці пропозицій глобального масштабу.

Сприяти використанню нових інструментів на світовому рівні у якості доповнення до жорсткого міжнародного законодавства

Сприяти обговоренню у 2002 році шляхів участі Союзу у розробці всебічної програми реформування багатосторонніх інституцій та поліпшенні відкритості міжнародних організацій.

Запропонувати переглянути рівень міжнародного представництва ЄС, який діє згідно з існуючими домовленостями, та запропонувати зміни на наступній міжурядовій конференції.

3.4 Переглянута політика та інституції

Поєднання Європейського Союзу зі своїми громадянами означає визначення чітких політик та цілей щодо того, куди взагалі прямує ЄС. Люди мають краще розуміти політичні проекти, які підтримують Союз.

Завдання не з легких. Поступова інтеграція, якою характеризувався розвиток Союзу, розділила політику на вузькі сектори з різними цілями та інструментами: з часом, можливість забезпечувати узгодженість скоротилася. Діючи інструменти роботи інституцій та відносини між країнами-членами не дають їм проявляти необхідне лідерство.

Як часткове рішення, Союз створив загальний плани заходів, як ті, що були прийняті у Тапер'є (1999) з питань свободи безпеки та справедливості, у Лісабоні (2000) – оновлений економічний та соціальний розвиток до 2010 р. та у Гьотеборзі (2001) - стратегія сталого розвитку.

Але має бути зроблено більше. Інституції та країни-члени мають працювати спільно для визначення загальної політичної стратегії. Для цього вони вже зараз мають переорієнтувати програми ЄС та адаптувати діяльність інституцій до умов існуючих домовленостей.

Переорієнтація політики ЄС.

Запровадження євро та розширення стане каталізатором фундаментальних змін. Євро скоро стане реальністю у кишенях громадян та проявом існування ЄС як на його території, так і за його межами. розширенні загострить проблеми сильного розриву між багатими та бідними країнами. Це додасть нових викликів менеджменту ЄС, як у масштабах майбутніх кордонів, так і у стосунках з майбутніми сусідами.

Переорієнтація політики означає те, що Союз має **чіткіше визначити свої довгострокові цілі**. Це, разом з концепцією сталого розвитку, може включати поліпшення людського капіталу, знань та навичок; посилення як соціальної співпраці, так і конкуренції; розв'язання екологічних проблем; підтримка територіальної різноманітності; внесок у регіональний мир та стабільність. Поліпшені орієнтири направлятимуть реформування політики у підготовці до розширення та забезпечення того, що розширення не вплине негативно на запровадження політик.

У встановленні пріоритетів та забезпеченні узгодженості, інституції мають охороняти від рішень, заснованих на короткому обговоренні далеких перспектив. існує реальний інституціональний ризик того що прийняття важливих рішень. розширення та переговори щодо бюджету співпадуть у часі. це розширить можливості союзу до демонстрації лідерства через узгоджене бачення майбутнього. Союз має також продовжувати забезпечення наявності адекватної кількості ресурсів для виконання покладених на нього завдань.

Щодо Комісії, то має бути посилена її здатність до стратегічного планування та визначення політики, як одного з трьох стовпів поточної адміністративної реформи. Ключовою подією є щорічні дебати в рамках п'ятирічних стратегічних цілей Комісії.

- Річна Стратегія Комісії на початку кожного року фокусується на визначенні стратегічних пріоритетів на 2 – 3 річну перспективу. Це створює

середньостроковий, більш узгоджений підхід та забезпечує життєво важливу перевірку того, що потрібні ресурси є доступними.

- Президент Комісії у своєму щорічному Зверненні в Європейському Парламенті окреслює прогрес, досягнутий у стратегічних пріоритетах Комісії та нові виклики на горизонті. Доповненням слугує щорічний Синтетичний Звіт весняній сесії Ради Європи, який охоплює європейську політику з економічних, соціальних та екологічних питань.
- До того ж починаючи з 2002 року звіт про виконання Амстердамського Протоколу буде орієнтовано на основні цілі політики Європейського Союзу. Він досліджує те, в якій мірі Союз дотримується принципів пропорційності та додатковості в процесі досягнення своїх цілей

В будь-якому разі спроби запровадити кращий діалог з узгодженості політики мають базуватися на інституційному діалозі щодо майбутніх цілей та пріоритетів Союзу. Самміти Ради Європи, які зараз відбуваються чотири рази на рік

Рада Європи у співпраці з Європейською Комісією повинна мати більш важливу роль у формуванні стратегічних напрямків для ЄС. Вона не має опікуватися щоденними питаннями. Умова консенсусу в Раді Європи часто робить процес формування політики заручником національних інтересів по питаннях, які Рада може і має узгоджувати з кваліфікованою більшістю у країнах-членах. Це є прикладом нездатності Ради брати на себе політичну відповідальність за прийняття рішень методом Спільноти.

Орієнтація інституцій.

Задля створення кращих політик, Союзу потрібно відновити метод Спільноти. Усі мають концентруватися на їхніх ключових завданнях: Комісія ініціює та здійснює політику, Рада та Європейський Парламент вирішують питання законодавства та бюджетів, використовуючи у Раді коли це можливо голосування кваліфікованої більшості, Європейська Рада спрямовує політичні принципи, а Європейський Парламент слідкує за виконанням бюджету та політик ЄС.

Це означає зміни у тому, як працюють інституції. багато чого може бути зроблено вже зараз протягом короткого терміну та без змін до існуючих домовленостей. Потрібні великі зусилля для забезпечення стійкості того, що зроблено. Рада міністрів втратила свою здатність формувати керівні принципи та виступати арбітром між інтересами різних секторів економіки, особливо тоді, коли це стосується розв'язання протиріч між різними внутрішніми підрозділами щодо позиції по прийнятим пропозиціям. Деякі зміни щодо механізму роботи вже були запропоновані Раді.

Час визнати, що Союз перейшов від дипломатичного до демократичного процесу з політиками, які глибоко приникають у національні суспільства та щоденне життя. Існує необхідність розвивати здатність Ради координувати усі аспекти європейської політики. Це вивільнить Європейську раду для того, щоб сфокусувати її діяльність на формуванні стратегічних цілей та моніторингу успіхів ЄС.

Європейський Парламент та всі національні парламенти Союзу та країн-кандидатів повинні стати більш активними у стимулюванні громадського обговорення щодо майбутнього Європи та її програм. Тісний зв'язок між змінами на

національному, європейському та світовому рівні не може так швидко знайти відповідь у Брюсселі. Ці зміни повинні обговорюватися в національному контексті та в кожному національному парламенті. Комісія вітає громадські слухання з питань європейської політики, організовані спільно Європейським та національним парламентами.

Більш того, Європейський Парламент має посилити свій контроль за виконанням європейських політик та бюджету. Це означає перехід від існуючих акцентів до детального звітування. Сфери, в яких має використовуватися спільне прийняття рішень, мають бути переглянуті з метою посилення ролі Європейського Парламенту.

Комісія має зосередитися на ініціативній політиці з тих питань, що зазначені у Договорі та міжнародному представництві Спільноти. Заходи, запропоновані у цій Білій Книзі, включаючи посилений діалог з європейською та національною асоціацією регіональних та місцевих органів самоврядування, кращі та відкритіші консультації з громадянським суспільством, краще використання експертних оцінок та кращим оцінюванням впливів, допоможуть у поліпшенні якості пропозицій до політики.

Зв'язок між європейським та світовим державним управлінням має призвести до частіших виступів ЄС як єдиного цілого. Віддання переваги розв'язанню скарг щодо порушень у законодавства Спільноти, максимізує вплив роботи Комісії. Як гаранту Договору.

Пропозиції щодо подальшого спрощення законодавства Спільноти, кращого регулювання через застосування великої різноманітності інструментів політики та їхнього комбінування та тристоронніх контрактів, усі поліпшать реалізацію програм. зростаюче використання органів державного управління забезпечить краще виконання та посилення політик у специфічних сферах. Це також дасть змогу уникнути розтрати ресурсів Комісії на технічні завдання.

Комісія вже запропонувала регуляторні заходи, які встановлюють рамки для функціонування виконавчих агенцій під контролем Комісії. Це означає використання зовнішніх агенцій замість ресурсів Комісії для управління програмами.

Повинно також бути зрозуміло хто саме відповідає за реалізацію програм. Це створює передумови для формування підзвітної та більш відкритої для всіх громадян системи ЄС.

Основна відповідальність за виконання політики та законодавства шляхом прийняття регуляторних заходів та рішень в основному покладається на Комісію. Умови за яких Комісія вдається до подібних заходів мають бути переглянуті.

В остаточному підсумку це має призвести до ситуації, при якій:

- Законодавство визначає умови та межі. В яких Комісія відіграє свою регулюючу роль;
- Простий законодавчий механізм дозволяє Раді та Європейському парламенту як законодавчим органам проводити моніторинг та контроль діяльності Комісії відповідно до принципів, закріплених у законодавстві.

Ця зміна спростить процес прийняття рішень. Зробить його швидшим та зрозумілішим. Це поліпшить підзвітність, що допоможе Раді та Європейському Парламенту давати оцінку тому, наскільки ефективно протікає виконавчий процес.

При дотриманні цих орієнтирів потреба подовжувати роботу існуючих комісій підпадає під сумнів. Так чи інакше існування комісії буде переглянуто та буде дана оцінка щодо їхнього подальшого існування. Ця оцінка має враховувати необхідність експертних оцінок.

Такий розподіл зобов'язань між інституціями, надаючи двом законодавчим органам можливість контролювати виконавчі та перегляду існуючих регуляторних та управлінських комісій, порушує делікатне питання балансу сил між гілками влади. Це має призвести до зміни статті 202 договору, яка дозволяє раді самостійно встановлювати деякі вимоги до того, як Комісія має виконувати свою роль. Ця стаття застаріла. Передбачаючи механізм паралельного прийняття рішень, що надає Раді та Європейському Парламенту рівні можливості щодо прийняття законодавства у багатьох сферах. Таким чином Рада та Європейський Парламент повинні мати рівні повноваження у моніторингу того, яким чином Комісія відіграє свою роль. Комісія збирається створити звернення з цього приводу до наступної Міжурядової Конференції.

План дій

Комісія повинна:

Використовувати право ініціативи для того, щоб сконцентрувати обговорення та узгодженості політики та визначенні довгострокових цілей, розбудовуючи зусилля щодо стратегічного планування та звітування.

Подати на наступній Міжурядовій Конференції пропозиції щодо виконавчих зобов'язань Комісії та вибору оптимальної форми контролю з боку Ради та Європейського Парламенту.

Рада має поліпшити координацію між різними утвореннями так само як і свою здатність до політичного керівництва.

Європейський та національні парламенти повинні відігравати центральну роль у стимулюванні суспільної дискусії щодо майбутнього ЄС та його політики.

IV. ВІД ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ДО МАЙБУТНЬОГО ЄВРОПИ

Виклик, який зараз стоїть перед Союзом це оновлення європейського політичного процесу. Питання, які підіймаються у Білій Книзі, та відповіді, які вона пропонує, як раз призведуть до цього оновлення. Цей документ розпочинає процес, пов'язаний із розчаруванням багатьох європейських громадян. Відчуження від політики це не лише європейська проблема, вона є глобальною, національною та локальною. Але для ЄС вона становить особливий виклик. При досягнутому рівні інтеграції люди висувають такі ж вимоги, як і до національних політиків та інституцій. Але Союз не може проводити політику у той самий спосіб, що і національне керівництво, він має розбудовувати партнерство і залежить від величезної кількості факторів. Очікування мають задовольнятися в інший спосіб

Наша загальна ціль базується на одному простому принципі, яким керується процес інтеграції ще з часів Європейської Спільноти: Інтегруйте людей Європи, при цьому повністю поважаючи національні особливості. Запропоновані реформи є можливими якщо ЄС відновить дух Договорів та повністю використовуватиме гнучкість, яку він пропонує.

Пропозиції у Білій Книзі базуються на п'яти політичних принципах: відкритість, участь, підзвітність, ефективність та узгодженість. Вони мають керувати ЄС, створюючи механізм його роботи і просуваючи вперед реформи, у той самий час вони залишають простір для обговорення майбутнього Європи.

Вони дозволяють краще застосовувати принципи пропорційності та додатковості. Це демонструється, наприклад, у запропонованому в цій Білій Книзі комбінуванні різних інструментів задля створення програм. Які відповідають цілям, що переслідуються; у обмеженні законодавства до базового мінімуму.

Сьогодення та майбутнє: питання політичної волі...

Засновані на цих принципах пропозиції в Білій Книзі будуть:

- **Структурувати стосунки між ЄС та громадянським суспільством.** Кодекс поведінки при проведенні консультацій визначить зобов'язання та поліпшить підзвітність усіх сторін. Це посилить діалог і зробить свій внесок у відкритість структур громадянського суспільства.
- **Краще використовувати вміння та практичний досвід регіональних та місцевих суб'єктів.** По-перше, це завдання для національної влади у відповідності до національного конституційного та адміністративного устрою. У той самий час Союз має повніше використовувати існуючий потенціал гнучкості для поліпшення виконання програм на місцях.
- **Формувати впевненості громадськості щодо використання експертних оцінок.** Європейська багатогалузева експертна система буде більш відкритою для громадського дослідження та обговорення. Це необхідно для управління викликами, ризиками та етичними питаннями, що постають у наслідок розвитку науки та технології.
- **Підтримувати чіткіше визначення цілей та поліпшення ефективності політики** шляхом поєднання формального законодавчого з неформальним саморегулюванням задля кращого досягнення цілей.
- **Визначити умови створення регуляторних агенцій ЄС.** Ці агенції можуть посилити ефективність та зрозумілість європейського законодавства в очах як бізнесу, так і громадськості у найбільш складних та технічних сферах.
- **Переорієнтація ролей та зобов'язань кожної інституції.** Це має допомогти громадянам контролювати своїх політичних лідерів та інституції щодо прийнятих у ЄС рішень.

Впровадження цього не обов'язково вимагає нових договорів. Це перш за все **питання політичної волі**. Це частина ширшого процесу. Зміна механізму роботи Союзу вимагає реакції не тільки від Комісії, а також законодавчих органів, країн-членів та європейських громадян.

Через адаптацію внутрішнього законодавства Союз зробить внесок у державне управління на глобальному рівні. Політика та світові інституції мають відповідати інтересам населення.

Новий базис для європейських інституцій...

Але що ж насправді зміниться при реалізації цих пропозицій? Суттю запропонованої реформи є переорієнтація інституцій – Комісії, Ради та Європейського Парламенту. Це може привести до:

- **Більш цільове використання Комісією свого права на ініціативу.** Краще консультування та залучення, більш відкрите використання експертних оцінок та свіжий підхід до середньострокового панування надасть можливість більш критичної оцінки з боку інституцій та зацікавлених сторін.
- **Законодавство ЄС, обмежене до базових принципів та рамок встановлюватиме як вони мають виконуватися.** Біла Книга показує як Рада та Європейський Парламент можуть більше зосереджуватися на політичних напрямках та змісті, залишаючи імплементацію виконавчим органам. Але у той самий час обидві інституції мають бути здатні віднайти раціональні форми контролю як Комісія справляється зі своїми виконавчими обов'язками.
- **Більш ефективне залучення національних суб'єктів до формування, виконання та посилення правил та програм Спільноти.** Це стане результатом запрошення до діалогу. Децентралізації, тіснішої співпраці між адміністраціями та ефективнішого посилення законодавства Спільноти. Більш того, чим активніша участь регіональних та місцевих суб'єктів в європейських політиках, тим краще вони будуть підготовані до інформування громадськості щодо цих політик.

Така переорієнтація інституційних ролей кроком на шляху підготовки та управління розширенням.

Оновлений метод Спільноти як модель для майбутнього...

І пропозиції у Білій Книзі і перспективи розширення ведуть нас в одному напрямку: **оновлення методу Спільноти**. Це передбачає забезпечення того, що Комісія пропонує та виконує програми; рада та Європейський Парламент приймає рішення, а національні та регіональні суб'єкти залучені до Європейського політичного процесу.

Метод спільноти слугує Союзові вже більше ніж пів сторіччя. І може продовжувати робити це, але його має бути оновлено.

У встановленні умов для кращого європейського державного управління для інституцій, Біла Книга залучена до дискусії щодо майбутнього Європи. Реформування європейського державного управління також створює дорогу до подальшої зміни договорів на наступній Міжурядовій Конференції – воно презентує модель майбутньої політичної організації ЄС:

- У **розділенні повноважень між законодавчою та виконавчою гілками влади**, модель наслідує національній демократії. На рівні ЄС розділення цих двох ролей спростить використання принципів пропорційності та додатковості. В контексті розширення спектру сфер. Рішення у яких приймаються спільно Радою та Європейським Парламентом, ці дві інституції повинні мати рівні повноваження. Це не відповідає існуючим домовленостям. У той же самий час роз'яснення зобов'язань має надати Комісії повніші виконавчі права.
- Союз потребує **зрозумілих принципів щодо того. Як розподіляються повноваження між ним та його членами**. По-перше це має дати відповідь на популярне запитання: «хто що робить у ЄС?». Необхідне спільне бачення для того, щоб відповісти на це питання. Біла Книга освітила реальну Європу, яка переживає активний розвиток, Союз, що базується на багаторівневому державному управлінні, в якому кожний суб'єкт по мірі своїх можливостей чи знань робить свій внесок в успіх спільної справи. У багаторівневій системі справжнім викликом є встановлення зрозумілих правил щодо того як розподіляються повноваження; тільки таке неформальне бачення може забезпечити дотримання інтересів усіх країн-членів та громадян.

Ця Біла Книга започатковує процес, який відповідає інтересам та стурбованості європейських громадян. Це має надати їм можливість побачити Союз як інструмент. За допомогою якого вони можуть впроваджувати зміни. Реформи продовжуватимуться, вони будуть закінчені набагато ширшим процесом конституційної реформи, яка буде ініційована в Європейській Раді, але Комісія також зробила значний внесок у даний процес.

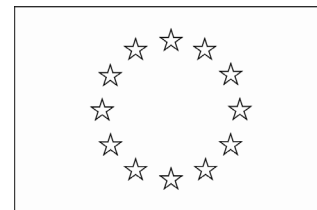

Неофіційний переклад

Європейський Союз

Комітет регіонів

18 листопада 2003

Кодекс про належну адміністративну поведінку

Рішення про прийняття кодексу про належну адміністративну поведінку.

БЮРО, Враховуючи	правила процедури Регіональних комісій, зокрема Правила 35 и 62,
Беручи до уваги	запит по особистій ініціативі від 14 квітня 2000 року втілений в життя Європейським Союзом та доступний невизначеному колу осіб, в різноманітних Громадських інститутах та органах, правила належної адміністративної поведінки для офіційних осіб та їх відносини з громадськістю,
Враховуючи	спеціальний звіт Європейської Організації Омбусмена від 14 квітня 200 року (C5-0438/2000),
Беручи до уваги	Резолюцію Європейського Парламенту від 6 вересня 2001 року (C5-0438/2000-2000/2212(COS)),

Оскільки Амстердамська угода ясно представляє концепцію, що висвітлена в угоді про ЄС шляхом твердження, що він є новою стадією в процесі створення якнайтіснішого союзу, в якому рішення будуть прийматися наскільки відкрито, наскільки це можливо та настільки конструктивно, наскільки це можливо для громадян.

Оскільки принципи належної поведінки необхідні і представникам влади, якщо бути більш докладним, правила, якими вони повинні керуватися по відношенню до народу та громадянам, забезпечуючи їх інформацією про легітимність їх типу поведінки.

Оскільки, згідно зі спеціальним звітом, наданим Європейською Організацією Омбусмена від 13 квітня 2000 року, принципи в такому випадку можуть бути ефективними, тільки якщо вони присутні в документі, який легко доступний громадськості, та крім того, опублікована в форматі рішення в Офіційному Журналі ЄС.

Оскільки зі сподіваннями Європейського Союзу (Резолюція C5-0438/2000-2000/2212(COS)), дуже важливо щоб ці правила належної адміністративної поведінки розповсюджувались на всі Європейські інституції, органи та агенції.

Оскільки це необхідно, встановити в єдинім документі, принципи належної адміністративної поведінки, яких повинні дотримуватися офіційні особи в їх відношеннях з народом та зробити цей документ припустимим для самого народу.

Вирішено:

Прийняти „Принципи належної адміністративної поведінки”, додаток до документу.

Брюссель,
Для Бюро, Президенту

Альберт Бор

Додаток 1

Стаття 1 – Загальні положення

В відношеннях з народом, персоналу Регіонального Комітету (нижче як „Комітет”) належить поважати принципи, що полягають в основі Принципів належної адміністративної поведінки (нижче „Принципи”).

Стаття 2 – Особисті можливості застосування

1. Всі офіційні особи та інші службовці, на яких розповсюджуються дії Правил для Персоналу та умов для влаштування на роботу, повинні керуватися Принципами в відношеннях з громадськістю. Надалі термін „офіційний” буде відноситися як к офіційним особам так і к іншим службовцям.
2. Інституції та адміністрації зрозуміють необхідні міри для забезпечення виконання Правил особами, що керуються ними, а саме: особи що працюють по контракту, експерти по відрядженням з національних громадянських служб та стажери.
3. Народ поділяється на фізичних та юридичних осіб, незалежно від того проживають вони чи зареєстровані в країні-учасниці чи ні.
4. Призначення Правил:
  - (а) термін «Офіційний» повинен мати значення офіційної особи чи інших службовців ЄС.

Стаття 3 – Матеріальні можливості застосування

1. До складу Правил належать загальні принципи належної поведінки, що розповсюджуються на всі відносини між Комітетом, його адміністрацією та народом, якщо вони не керуються спеціальними положеннями.
2. Принципи, що полягають в основі Правил, не розповсюджуються на відносини між Комітетом та його офіційними особами. Ці відносини регулюються Нормами для Персоналу.

Стаття 4 – Легальність

Посадова особа повинна діяти згідно з правилами й процедурами, вказаними в законодавстві Громади. Посадова особа повинна уважно розглядати прийняті рішення, що впливають на права чи інтереси кожної людини. Вони повинні дотримуватися законодавчої бази.

Стаття 5 – Відсутність дискримінації

1. Розглядаючи заяви громадськості та приймаючи рішення, посадова особа повинна використовувати принцип рівності. Звернення членів громадськості повинні бути розглянуті посадовими особами з однаковою для всіх увагою.
2. Якщо в розгляданні рішень є різниця, посадова особа повинна аргументувати рішення в кожному випадку.

3. Посадова особа повинна уникати дискримінації членів суспільства по ознакам національності, полу, раси, кольору, етнічного та соціального походження, генетичної спадкоємності, мови, релігії чи вірування, політичних та інших поглядів, належності до національних меншин, народженні, фізичних недоліках, віку та сексуальної експлуатації.

Стаття 6 – Пропорціональність

1. Приймаючи рішення, посадова особа повинна переконатися в тому, що прийняті міри відповідають переслідуваним цілям. Посадова особа повинна уникати обмеження прав громадян чи вимагати оплату, але у випадку виправдання мети обмеження та оплата дозволяється.
2. Приймаючи рішення, посадова особа повинна поважати чесну рівновагу між інтересами приватної особи та інтересами громадськості.

Стаття 7 – Відсутність зловживання владою.

Влада повинна застосовуватися тільки у тих випадках, що визначені законом. Посадова особа не може використовувати владу, яка не має законодавчого обґрунтування та мотивованої громадської зацікавленості.

Стаття 8 – Об'єктивність та незалежність.

1. Посадова особа повинна об'єктивною та незалежною. Посадова особа не повинна використовувати арбітражні дії, що мають вплив на членів громадськості, а також давати пріоритет будь-кому з будь-якого приводу.
2. Посадова особа не повинна керуватися особистими, сімейними чи національними інтересами, а також бути під впливом політичного тиску.

Стаття 9 – Об'єктивність

Приймаючи рішення, посадова особа повинна досконало вивчити важливі фактори, які мають відношення до справи та не приділяти увагу тому, що її не стосується.

Стаття 10 – Виправдані очікування, сталість та порада.

1. Посадова особа повинна бути послідовною в виконанні роботи, а також при виконанні адміністративних функцій комітету. Посадова особа повинна слідувати встановленою адміністративною практикою Комітету, але в кожному випадку можуть буди винятки, які мають законне обґрунтування.
2. Посадова особа повинна поважати законне та обґрунтоване право членів громадськості знати про діяльність Відомства.
3. Посадова особа повинна надавати консультації громадськості про передані їй справи та надавати поради щодо їх вирішення.

Стаття 11 – Чесність

Посадова особа повинна діяти неупереджено, чесно та обґрунтовано.

Стаття 12 - Правила етикету

1. Посадова особа повинна бути коректною, ввічливою та доступною для громадськості. Відповідаючи на листи, електронні запити та телефонні дзвінки, посадова особа повинна намагатися бути якомога більш корисною та надавати точні та вичерпані відповіді.
2. Якщо посадова особа не компетентна в питаннях відвідувачів, вона повинна надати пораду звернутися до посадової особи, що відповідає за ці питання.
3. Якщо за вини посадової особи відбудеться помилка, що призведе до порушень прав та інтересів громадянина, посадова особа повинна вибачитися та спробувати виправити негативні наслідки та помилки. Також посадова особа повинна ознайомити громадянина з правом на апеляцію згідно зі статтею 19 даного Кодексу.

Стаття 13. Відповідь на листи рідною мовою.

Посадова особа повинна забезпечувати кожному громадянину Союзу чи будь-якому члену товариства, що звертається в письмовій формі до Комітету на мові, що передбачена в угоді, отримання відповіді цією ж мовою. Також це стосується, наскільки можливо, юридичних осіб, таких як асоціації та компанії.

Стаття 14. Підтвердження про отримання та посвідчення правомірності посадової особи.

1. Отримання будь-якого листа чи скарги до Комітету повинно супроводжуватися підтвердженням про отримання протягом двох тижнів, тільки в тому випадку якщо відповідь буде надана за вказаною датою;
2. Відповіді чи посвідчення про отримання повинні містити ім'я та номер телефону посадової особи, що займається цим питанням та установи (підрозділу) до якої він належить;
3. Підтвердження про отримання чи відповіді не вимагається в випадках, коли лист чи скарга є вразливими через їх надмірний обсяг чи через зміст, що постійно повторюється та не має сенсу.

Стаття 15. Обов'язковість передачі компетентному органу Комітету.

1. Якщо лист чи скарга до комітету адресовані посадовим особам, що не мають відношення до цього листа чи скарги, то відповідні органи повинні гарантувати, що документ буде передано компетентному органу без затримки;
2. Орган, що з початку отримує лист чи скаргу, повинен сповістити автора про передачу, де буде вказано ім'я та номер телефону посадової особи, до якої буде направлено документ;
3. Посадова особа повинна сповістити про будь-які помилки в документі для того, щоб виправити їх.

Стаття 16. Право бути почутим та можливість зробити заяву.

1. В випадках, коли справа стосується прав та інтересів громадян, посадова особа повинна гарантувати, право громадянина на захист буде враховуватися на кожній стадії прийняття рішення;

2. Кожний член товариства повинен мати право на подання скарги, в випадках коли справа торкається його прав та інтересів. Якщо необхідно громадянин може представити усну інтерпретацію перш ніж буде прийнято рішення.

Стаття 17. Прийнятий термін прийняття рішень

1. Посадова особа повинна гарантувати, що рішення по кожному листу чи скарзі будуть прийматися без затримки, але не раніше ніж через два місяці від дати отримання. Аналогічні правила повинні застосовуватися і для відповідей на листи членів товариства та для відповідей на адміністративні ноти, які посадова особа надсилає керівному органу, запитуючи інструкції для прийняття рішення за цим питанням;
2. Якщо запит чи скарга до комітету, через складнощі проблеми, не можуть бути розглянуті згідно з вказаним вище періодом, посадова особа повинна проінформувати автора настільки швидко, наскільки це можливо. В цьому випадку, посадова особа повинна проінформувати автора і про кінцеве рішення якомога швидше, після його прийому.

Стаття 18. Борг сформувати підстави прийняття рішення.

1. Будь-яке рішення Комітету, яке має безпосереднє відношення до прав та інтересів приватної особи, повинне містити підґрунтя, чіткі важливі факти та юридичне підґрунтя рішення;
2. Посадова особа повинна уникати прийняття рішень на підставі нечітких доказів та без особистої аргументації;
3. У зв'язку з тим, що кількість осіб, зі схожими проблемами, дуже велика, достатньо складно пояснити в деталях підґрунтя для прийняття рішень, що приймаються відповідно до стандартів. Посадова особа повинна гарантувати надання консультації щодо прийняття рішень громадянам, які цього гостро потребують.

Стаття 19. Обґрунтування для подання апеляції.

1. Рішення Комітету, що безпосередньо має вплив на права та інтереси людини, повинне містити відмітки для подачі апеляції у випадку зміни рішення. Особливо вони повинні містити засоби захисту прав та установи до яких можна звертатися за поданням апеляції, а також часові рамки подання апеляції.
2. Рішення повинні посилатися на можливість юридичної процедури та апеляцій в інститут Омбудсмена згідно з умовами, зазначеними в статтях 230 та 195 Угоди, що заснувала Європейській Союз.

Стаття 20 – Повідомлення про рішення.

1. Посадова особа повинна забезпечити письмове підтвердження рішення, що безпосередньо має вплив на права та інтереси особи, як тільки це рішення було прийнято.
2. Посадова особа повинна утримуватися від інформування інших про прийняте рішення доки людина чи група людей не будуть проінформовані про нього.

Стаття 21 – Конфіденційність

1. Посадової особі, що працює з документами, що містять особисті відомості про громадянина, належить дотримувати секретність та бути чесним відповідно з Регламентом ЄС № 45/2001 Європейського парламенту та Товариства від 18 грудня 2000 про захист приватної інформації та особистій конфіденційності.

2. Строго заборонено використовувати конфіденційну інформацію в незаконних цілях та передавати цю інформацію іншій не уповноваженій особі.

Стаття 22 – Запит інформації

1. Посадова особа, що відповідає за результат, повинна відповідати на запити громадськості. Якщо це необхідно, посадова особа, в рамках своєї компетенції, повинна надати консультацію про процедуру початку адміністративного процесу.
2. Якщо усний запит складний чи великий за обсягом, посадова особа може надати рекомендацію сформулювати свій запит в письмовій формі.
3. Якщо за причини конфіденційної інформації, посадова особа не може відповісти на запит, вона повинна обґрунтувати відмову, посилаючись на Статтю 18 цього Кодексу.
4. Якщо запит не входить в компетенцію посадової особи, вона повинна переадресувати діло службовцю, що займається цією роботою, при цьому вказав його ім'я та телефон. Якщо запит стосується іншого Інституту чи відомства, посадова особа повинна направити запит до необхідного відомства.
5. У випадку необхідності, посадова особа повинна направити громадянина в службу Комітету, що займається розповсюдженням інформації.

Стаття 23 – Просьба громадськості про надання доступу до документів.

1. Посадова особа повинна розглядати прохання громадськості отримати доступ до документів відповідно до правил, що встановлені Кодексом, а також згідно з принципами та обмеженнями Регламенту ЄС № 1049/2001.
2. Якщо посадова особа не може надати доступ до інформації, посилаючись на усний запит, громадянин повинен сформулювати його письмово.

Стаття 24 – Введення відповідних записів.

Департамент Комітету повинен вести облік вхідної та вихідної кореспонденції, отриманих документів та проведених мір по кожній справі.

Стаття 25 – Доступ громадськості до Кодексу.

Комітет повинен повідомляти громадськість про їх права згідно цього Кодексу. Якщо це можливо текст Кодексу повинен бути доступний в електронній формі на офіційній мові Європейського Союзу на сайті ЄС.

Стаття 26 – Право на скаргу в Інститут Омбудсмена.

Неспроможність відомства чи службовця дотримуватися принципів Кодексу може стати причиною звернення зі скаргою до Європейського Інституту Омбудсмена,

відповідно до Статей 195 Конвенції, що положила початок ЄС та Конвенції Європейського Інституту Омбудсмена.

Стаття 27 – Огляд діяльності.

Комітет повинен проаналізувати дотримання Кодексу після двох років роботи та проінформувати Європейський Інститут Омбудсмена про результати перевірки.

Європейська хартія місцевого самоврядування

Страсбург
15 жовтня 1985 року

(Хартію ратифіковано Законом N 452/97-ВР
(452/97-ВР) від 15.07.97)
Дата підписання: 6 листопада 1996 р.
Офіційний переклад

Преамбула

Держави - члени Ради Європи, які підписали цю Хартію,

Враховуючи, що метою Ради Європи є досягнення більшого єднання між її членами для збереження та втілення в життя ідеалів і принципів, які є їхнім спільним надбанням,

Вважаючи, що одним з методів досягнення цієї мети є укладання угод в адміністративній галузі, враховуючи, що органи місцевого самоврядування є однією з головних підвалин будь-якого демократичного режиму,

Враховуючи, що право громадян на участь в управлінні державними справами є одним з демократичних принципів, які поділяються всіма державами - членами Ради Європи,

Переконані в тому, що це право найбільш безпосередньо може здійснюватися саме на місцевому рівні, переконані в тому, що існування органів місцевого самоврядування, наділених реальними функціями, може забезпечити ефективно і близьке до громадянина управління,

Усвідомлюючи, що охорона і посилення місцевого самоврядування в різних країнах Європи є важливим внеском у розбудову Європи на принципах демократії і децентралізації влади,

Стверджуючи, що з цього випливає необхідність існування органів місцевого самоврядування, які мають створені на демократичній основі директивні органи і широку автономію щодо своїх функцій, шляхи і засоби здійснення цих функцій, а також ресурси, необхідні для їх виконання,

Погодились про таке:

Стаття 1

Сторони зобов'язуються вважати для себе обов'язковими, у порядку та обсязі, передбачених у статті 12 цієї Хартії, нижченаведені статті.

Частина I

Стаття 2 Конституційна та правова основа місцевого самоврядування Принцип місцевого самоврядування визнається в національному законодавстві і у міру можливості в конституції.

Стаття 3 - Концепція місцевого самоврядування

1. Місцеве самоврядування означає право і спроможність органів місцевого самоврядування в межах закону здійснювати регулювання і управління суттєвою часткою суспільних справ, які належать до їхньої компетенції, в інтересах місцевого населення.
2. Це право здійснюється радами або зборами, члени яких вільно обираються таємним голосуванням на основі прямого, рівного, загального виборчого права і які можуть мати підзвітні їм виконавчі органи. Це положення ніяким чином не

заважає використанню зборів громадян, референдумів або будь-якої іншої форми прямої участі громадян, якщо це дозволяється законом.

Стаття 4 - Сфера компетенції місцевого самоврядування

1. Головні повноваження і функції органів місцевого самоврядування визначаються конституцією або законом. Однак це положення не перешкоджає наділенню органів місцевого самоврядування повноваженнями і функціями для спеціальних цілей відповідно до закону.
2. Органи місцевого самоврядування в межах закону мають повне право вільно вирішувати будь-яке питання, яке не вилучене із сфери їхньої компетенції і вирішення якого не доручене жодному іншому органу.
3. Муніципальні функції, як правило, здійснюються переважно тими властями, які мають найтісніший контакт з громадянином. Наділяючи тією чи іншою функцією інший орган, необхідно враховувати обсяг і характер завдання, а також вимоги досягнення ефективності та економії.
4. Повноваження, якими наділяються органи місцевого самоврядування, як правило, мають бути повними і виключними. Вони не можуть скасовуватися чи обмежуватися іншим, центральним або регіональним органом, якщо це не передбачене законом.
5. Якщо повноваження делегуються органам місцевого самоврядування центральним чи регіональним органом, органи місцевого самоврядування у міру можливості мають право пристосовувати свою діяльність до місцевих умов.
6. У процесі планування і прийняття рішень щодо всіх питань, які безпосередньо стосуються органів місцевого самоврядування, з останніми мають проводитися консультації, у міру можливості своєчасно і належним чином.

Стаття 5 - Охорона територіальних кордонів органів місцевого самоврядування

Зміни територіальних кордонів органів місцевого самоврядування не можуть здійснюватися без попереднього з'ясування думки відповідних місцевих громад, можливо шляхом проведення референдуму, якщо це дозволяється законом.

Стаття 6 - Відповідні адміністративні структури і ресурси для виконання органами місцевого самоврядування їхніх завдань

1. Без шкоди для більш загальних законодавчих положень органи місцевого самоврядування мають можливість визначати свої власні внутрішні адміністративні структури з урахуванням місцевих потреб і необхідності забезпечення ефективного управління.
2. Умови служби співробітників органів місцевого самоврядування повинні дозволяти добір висококваліфікованого персоналу з урахуванням особистих якостей та компетентності; для цього забезпечуються належні можливості професійної підготовки, винагороди та просування по службі.

Стаття 7 - Умови здійснення функцій на місцевому рівні

1. Мандат місцевих обраних представників передбачає вільне здійснення ними своїх функцій. 2. Він передбачає відповідне фінансове відшкодування витрат, здійснених під час виконання цього мандату, а також у разі необхідності

- відшкодування втрачених доходів або винагороди за виконану роботу і відповідний захист соціального забезпечення.
2. Будь-які функції та діяльність, несумісні з мандатом місцевого обраного представника, визначаються законом або основоположними правовими принципами.

Стаття 8 - Адміністративний нагляд за діяльністю органів місцевого самоврядування

1. Будь-який адміністративний нагляд за органами місцевого самоврядування може здійснюватися тільки згідно з процедурами та у випадках, передбачених конституцією або законом.
2. Будь-який адміністративний нагляд за діяльністю органів місцевого самоврядування, як правило, має на меті тільки забезпечення дотримання закону та конституційних принципів. Однак вищі інстанції можуть здійснювати адміністративний нагляд за своєчасністю виконання завдань, доручених органам місцевого самоврядування.
3. Адміністративний нагляд за органами місцевого самоврядування здійснюється таким чином, щоб забезпечити домірність заходів контролюючого органу важливості інтересів, які він має намір охороняти.

Стаття 9 - Фінансові ресурси органів місцевого самоврядування

1. Органи місцевого самоврядування мають право в рамках національної економічної політики на свої власні адекватні фінансові ресурси, якими вони можуть вільно розпоряджатися в межах своїх повноважень.
2. Обсяг фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування відповідає функціям, передбаченим конституцією або законом.
3. Принаймні частина фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування формується за рахунок місцевих податків та зборів, розмір яких вони мають повноваження встановлювати в межах закону.
4. Фінансові системи, які складають підґрунтя ресурсів органів місцевого самоврядування, мають достатньо диверсифікований і підвищувальний характер і повинні забезпечувати можливість приводити наявні ресурси, наскільки це практично можливо, у відповідність до реального зростання вартості виконуваних ними завдань.
5. Захист більш слабких у фінансовому відношенні органів місцевого самоврядування передбачає запровадження процедур бюджетного вирівнювання або аналогічних заходів з метою подолання наслідків нерівного розподілу потенційних джерел фінансування і фінансового тягаря, який вони повинні нести. Такі процедури або заходи не завдають шкоди повноваженням, які органи місцевого самоврядування можуть здійснювати в межах їхньої власної компетенції.
6. Органи місцевого самоврядування інформуються відповідним чином про порядок виділення їм перерозподілених ресурсів.
7. У міру можливості дотації органам місцевого самоврядування призначаються не для фінансування конкретних проектів. Надання дотацій не скасовує основоположну свободу органів місцевого самоврядування проводити свою політику в межах їхньої власної компетенції.
8. Для цілей здійснення позик інвестиційного капіталу органи місцевого самоврядування мають доступ до національного ринку капіталу в межах закону.

Стаття 10 - Право органів місцевого самоврядування на свободу асоціації

1. Органи місцевого самоврядування мають право, здійснюючи свої повноваження, співробітничати та в межах закону створювати консорціуми з іншими органами місцевого самоврядування для виконання завдань, що становлять спільний інтерес.
2. Право органів місцевого самоврядування бути членом асоціації з метою захисту і заохочення їхніх спільних інтересів, а також бути членом міжнародної асоціації органів місцевого самоврядування визнається кожною державою.
3. Органи місцевого самоврядування мають право на умовах, які можуть бути передбачені законом, співробітничати з органами місцевого самоврядування інших держав.

Стаття 11 - Правовий захист місцевого самоврядування

Органи місцевого самоврядування мають право використовувати засоби правового захисту для забезпечення вільного здійснення своїх повноважень і поважання принципів місцевого самоврядування, які утілені в конституції чи національному законодавстві.

Частина II Інші положення

Стаття 12 Зобов'язання

1. Кожна Сторона зобов'язується вважати для себе обов'язковими принаймні двадцять пунктів частини I цієї Хартії, з яких принаймні десять пунктів мають належати до пунктів, які наведені нижче:
  - Стаття 2,
  - пункти 1 і 2 статті 3,
  - пункти 1, 2 і 4 статті 4,
  - Стаття 5,
  - пункт 1 статті 7,
  - пункт 2 статті 8,
  - пункти 1, 2 і 3 статті 9,
  - пункт 1 статті 10,
  - Стаття 11.
1. Кожна Договірна Держава під час здачі на зберігання своєї ратифікаційної грамоти або свого документа про приєднання чи затвердження повідомляє Генеральному секретарю Ради Європи, які пункти вона визначила відповідно до положень пункту 1 цієї статті.
2. Будь-яка Сторона в подальшому в будь-який час може повідомити Генерального секретаря про те, що вона вважає для себе обов'язковими будь-які пункти цієї Хартії, які вона ще не прийняла згідно з положеннями пункту 1 цієї статті. Такі взяті в подальшому зобов'язання вважаються складовою частиною ратифікації, прийняття чи затвердження Стороною, яка надсилає таке повідомлення, і набувають такої ж чинності з першого дня місяця, що настає після закінчення тримісячного періоду від дати отримання повідомлення Генеральним секретарем.

Стаття 13 Органи, до яких застосовується Хартія

Принципи місцевого самоврядування, що містяться в цій Хартії, застосовуються до всіх категорій органів місцевого самоврядування, існуючих в межах території відповідної Сторони. Однак кожна Сторона під час здачі на зберігання своєї ратифікаційної грамоти або документа про приєднання чи затвердження може визначити категорії місцевих або регіональних органів самоврядування, якими вона має намір обмежити сферу застосування цієї Хартії або які вона має намір вилучити з неї. Вона може також включити в сферу застосування цієї Хартії інші категорії місцевих або регіональних органів самоврядування шляхом подання в подальшому відповідного повідомлення Генеральному секретарю Ради Європи.

Стаття 14 Надання інформації

Кожна Сторона надсилає Генеральному секретарю Ради Європи всю відповідну інформацію, що стосується законодавчих положень або інших заходів, вжитих нею з метою дотримання положень цієї Хартії.

Частина III

Стаття 15 Підписання, ратифікація та набрання чинності

1. Цю Хартію відкрито для підписання державами - членами Ради Європи. Вона підлягає ратифікації, прийняттю чи затвердженню. Ратифікаційні грамоти або документи про прийняття чи затвердження здаються на зберігання Генеральному секретарю Ради Європи.
2. Ця Хартія набирає чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного періоду від дати, на яку чотири держави - члени Ради Європи висловили свою згоду на обов'язковість для них цієї Хартії відповідно до положень попереднього пункту.
3. Стосовно будь-якої держави, яка висловлюватиме свою згоду на обов'язковість для неї цієї Хартії після набрання нею чинності, Хартія набирає чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного періоду від дати здачі на зберігання ратифікаційної грамоти або документа про прийняття чи затвердження.

Стаття 16 Територіальне застосування

1. Будь-яка держава під час підписання або здачі на зберігання своєї ратифікаційної грамоти або документа про прийняття, затвердження чи приєднання може визначити територію (території), до якої застосовуватиметься ця Хартія.
2. Будь-яка держава може в подальшому в будь-який час заявою на ім'я Генерального секретаря Ради Європи поширити дію цієї Хартії на будь-яку іншу територію, визначену в цій заяві. Щодо такої території Хартія набирає чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного періоду від дати отримання такої заяви Генеральним секретарем.
3. Будь-яка заява, зроблена відповідно до двох попередніх пунктів, може стосовно до будь-якої території, визначеної в цій заяві, бути відкликана шляхом подання відповідного повідомлення на ім'я Генерального секретаря. Відкликання набирає чинності в перший день місяця, що наступає після

закінчення шестимісячного періоду від дати отримання такого повідомлення Генеральним секретарем.

Стаття 17 Денонсація

1. Будь-яка Сторона може денонсувати цю Хартію в будь-який час після закінчення п'ятирічного періоду від дати, на яку Хартія набрала для неї чинності. Відповідне повідомлення надсилається Генеральному секретарю Ради Європи за шість місяців до дати денонсації Хартії. Така денонсація не зашкоджує чинності Хартії для інших Сторін, якщо їхня кількість протягом всього часу становить не менше чотирьох Сторін.
2. Будь-яка Сторона може відповідно до положень попереднього пункту денонсувати будь-який прийнятий нею пункт частини I Хартії, якщо ця Сторона продовжує вважати для себе обов'язковими ту кількість і категорію пунктів, які визначені в пункті 1 статті 12. Будь-яка Сторона, яка після денонсації того чи іншого пункту більше не задовольняє вимогам пункту 1 статті 12, вважається такою, що денонсувала також і Хартію.

Стаття 18 Повідомлення

Генеральний секретар Ради Європи повідомляє держави - члени Ради Європи про:

- a) будь-яке підписання;
- b) здачу на зберігання будь-якої ратифікаційної грамоти або будь-якого документа про прийняття чи затвердження;
- c) будь-яку дату набрання чинності цією Хартією відповідно до статті 15;
- d) будь-яке повідомлення, отримане на виконання положень пунктів 2 і 3 статті 12;
- e) будь-яке повідомлення, отримане на виконання положень статті 13;
- f) будь-яку іншу дію, будь-яке повідомлення або сповіщення, які стосуються цієї Хартії.

На посвідчення чого нижчепідписані, належним чином на те уповноважені представники підписали цю Хартію.

Вчинено у Страсбурзі п'ятнадцятого дня жовтня місяця 1985 року англійською і французькою мовами, причому обидва тексти є однаково автентичними, в одному примірнику, який зберігатиметься в архіві Ради Європи. Генеральний секретар Ради Європи надсилає засвідчені копії цієї Хартії кожній державі - члену Ради Європи.

European Treaty Series/122

Збірка договорів Ради Європи

Парламентське видавництво, Київ - 2000

ДОДАТОК ДО РІШЕННЯ МІСЬКОЇ РАДИ М. ГДИНЯ

Програма співробітництва гміни міста Гдиня з організаціями громадянського суспільства на 2005 рік

Вступ

Місцеве самоврядування Гдині вже протягом 10 років проводить діяльність, спрямовану на залучення громадського сектору до реалізації пріоритетів розвитку міста й задоволення потреб кожного його мешканця. В 1995 році місто Гдиня перше в Польщі прийняло Програму Співробітництва. Розроблена в рамках програми модель співробітництва спиралась на такі принципи.

Взаємна відповідальність за розвиток міста, забезпечення потреб кожного його мешканця міста, партнерства, суверенітету сторін, взаємодопомогу та відкритість, що складають конституційну основу співробітництва органів місцевого самоврядування та організацій третього сектору. Програма співробітництва гміни міста Гдині з організаціями громадянського суспільства на 2005 рік є результатом десятирічного досвіду й заснована на знаннях та практиці, що сформувалися під час спільної реалізації Стратегії розвитку міста.

Її метою є застосування чітких, зрозумілих та ефективних рішень, з реальною участю організацій громадянського суспільства, на підтвердження їх значної ролі в розвитку локальної демократії в Гдині.

Розділ 1.

Цілі програми

1. Цілями реалізації Програми співробітництва гміни міста Гдині з організаціями громадянського суспільства на 2005 рік є:
  - 1.1. посилення в громадянській свідомості почуття відповідальності за себе, своє оточення, місцеву громаду та її традиції,
  - 1.2. створення умов для посилення громадянської активності мешканців Гдині,
  - 1.3. розбудова громадянського суспільства через активізацію місцевої громади,
  - 1.4. реалізація інноваційних та більш ефективних заходів для мешканців,
  - 1.5. відновлення міської діяльності в тих сферах, де органи місцевого самоврядування не мають можливості повноцінно працювати,
  - 1.6. збільшення рівня участі мешканців в розв'язання місцевих проблем ,
  - 1.7. реалізація стратегії розвитку міста Гдині.

Розділ 2

Предмет співробітництва

1. Предметом співробітництва місцевої міської влади з організаціями громадянського суспільства є:
  - 1.1. реалізація завдань гміни, встановлених рішенням міської ради,
  - 1.2. підвищення ефективності заходів для мешканців міста,
  - 1.3. створення системи рішень актуальних суспільних проблем,
  - 1.4. визначення суспільних проблем та способів їх вирішення,
  - 1.5. проведення консультацій для формування місцевого законодавства

Розділ 3

Суб'єкти програми співробітництва

1. Програма співробітництва стосується організацій громадянського суспільства, що діють на території Гдині та для мешканців Гдині (незалежно від місця їх юридичної реєстрації)
2. Суб'єкти, про які йдеться в рішенні № 1, підтверджує готовність до діяльності на користь місцевої громади через заповнення та актуалізацію (не пізніше, ніж через 12 місяців) анкети Гданського центру громадських організацій, а у випадку діяльності в сфері спорту на підставі статуту про фізкультуру, акт Міського Центру Спорту й Туризму.

Розділ 4

Форми співробітництва

1. Гміна міста Гдині реалізує громадські завдання, встановлені законом в співробітництві з організаціями громадянського суспільства. Це співробітництво може відбуватися таким чином:
  - 7.1. поєднання зусиль організацій громадянського суспільства на підставі діючого законодавства.
  - 7.2. співробітництво й сприяння в пошуку фінансових засобів з інших джерел, зокрема із структурних фондів Європейського Союзу.
  - 7.3. участь організацій громадянського суспільства в програмній діяльності органів самоврядування.
  - 7.4. використання або оренда на пільгових умовах приміщені чи будинків, що знаходяться в комунальній власності або надання приміщень для зустрічей організацій громадянського суспільства,
  - 7.5. освіта для лідерів організацій громадянського суспільства, для розширення їх знань та досвіду управління організаціями,
  - 7.6. популяризація діяльності організацій громадянського суспільства в мас-медіа,
  - 7.7. допомога у встановленні міжнародних контактів,
  - 7.8. реалізація спільних проєктів і ініціатив на користь місцевої громади.

Розділ 5

Реалізація громадських завдань

1. Реалізація громадських завдань організаціями громадянського суспільства може відбуватися в формах, встановлених Законом або додатковими постановами.
2. Гранти, про які йде мова в Законі не можуть бути надані для:
  - 7.9. фінансування підприємств, що вже мають фінансування з міського бюджету чи бюджету цільових фондів міста;
  - 7.10. покриття дефіциту заходів, що вже реалізовані;
  - 7.11. придбання будівель, приміщень та землі;
  - 7.12. господарчої діяльності організацій громадянського суспільства;
  - 7.13. надання фінансової допомоги юридичним та фізичним особам;
  - 7.14. політичної та релігійної діяльності;

2. Мер міста оголошує відкритий конкурс проектних заяв для організацій громадського суспільства, розміщуючи інформацію про нього в:
  - 7.1. Національному або локальному щотижневику вакансій,
  - 7.2. Бюлетені Громадської інформації;
  - 7.3. Трьох наступних номерах газети «Ратуша»,
  - 7.4. Розмістити оголошення в Міському центрі громадських організацій;
  - 7.5. На Інтернет порталі міста (www.gdynia.pl)
3. Через сім днів після подання списку організацій, що отримали ранти, інформація про род діяльності на яку надається фінансування та сума розміщується в Міському центрі громадських організацій та опубліковується в розділі міських новин міського Інтернет порталу;
4. Рішення про вибір організації, що отримують грант, розмір гранту, фінансовий та технічний нагляд реалізації проектів приймає голова міста та видає наказ;
5. Рішення голови базується на висновках оціночної комісії, що складається з рівної кількості представників органів місцевого самоврядування та НГО. Членів комісії обирають з членів Консультаційної Комісії за Програмною співпраці гміни м. Гдині с громадським суспільством, яку відображає Розділ 7, пп. 1-3.
6. Склад комісії та регламент її роботи кожного разу затверджується розпорядженням голови. До складу комісії не можуть входити члени організацій, що подали проекту заяву та беруть участь в конкурсі.
7. Інформація про організації, що перемогли в конкурсі, їх проектах, на які надається фінансування, сума гранту публікується м міський газеті „Ратуша”, в міському Інтернет порталі на дошці оголошень в Міському центрі громадських організацій.
8. У випадку відкритого конкурсу проектів з фізичної культури інформація про конкурс, рішення та списки організацій розміщується на дошці оголошень та Інтернет сайті Міського Центру Спорту та Туризму.
9. Список організацій, що отримають гранти, вид діяльності, на яку надається фінансування та розмір гранту публікується в додатках до рекомендацій по виконанню бюджету міста.
10. Реалізуючи проекти, що фінансуються гміною міста Гдині, організації громадського суспільства повинні:
  - 7.1. Письмово інформувати відповідні відділи Мерії міста або відділи гміни, що здійснюють технічний та фінансовий нагляд та Міський центр громадських організацій про проведення заходів за проектом за 14 днів.
  - 7.2. Організації, що реалізують проекти в сфері фізичної культури, повинні письмово інформувати Міський Центр Спорту та Туризму про проведення заходів за проектом за 14 днів.
  - 7.3. Інформація про фінансування заходів з міського бюджету Гдині повинна публікуватися друкованих виробках, що випускається в рамках проекту, або бути доступною рід час проведення заходів за проектом.
11. Технічний та фінансовий контроль над виконаним проектом виконується згідно з розпорядженням мера міста чи відділом адміністрації гміни шляхом:
  - 7.1. Відвідування організацій та оцінка способів реалізації проектів.
  - 7.2. Моніторингу виконання умов рішення та умов програми співпраці органів місцевого самоврядування з організаціями громадянського суспільства організаціями, що реалізують проекти протягом 2005 року.
  - 7.3. Аналізу та оцінки результатів проектів, що фінансуються міським бюджетом.
  - 7.4. Вимога повернення невикористаних чи використаних без потреби коштів.

12. В 2005 році гміна міста Гдині буде підтримувати та доручати організаціям громадянського суспільства реалізацію проектів в наступних сферах:

7.1. В сферах роботи з особами з обмеженими можливостями:

- а. Діяльність по реінтеграції, реабілітації, освіті, проведенню спортивних, туристичних, терапевтичних, культурних заходів, а також заходів з подолання комунікативного бар'єру.
- б. Професіональна активізація;
- в. Діяльність груп взаємодопомоги, що сформовані особами з обмеженими можливостями, їх родинами чи організаціями, що працюють з цією категорією.
- г. Управління Центром Інформації та Реабілітації для Сліпих та людей, що мають проблеми з зором.
- д. Проведення семінарів трудовій терапії.

7.2. В сфері охорони здоров'я та пропаганди здорового образу життя:

- а. Профілактична робота, просвіта в сфері здоров'я та у сфері охорони здоров'я, пропаганда здорового образу життя;
- б. Просвітницька діяльність в сфері принципів надання першої допомоги;
- в. Реабілітація, активізація, культурна та освітня діяльність для людей похилого віку та хронічно хворих;
- г. Інтеграція об'єднань ветеранів;
- д. Опіка на дому для хворих безнадійно онкологічними захворюваннями та СНІДом;
- е. в сфері профілактики шкідливих звичок:
  - а. реабілітація та надання консультацій особам, що залежать від алкоголю та наркотиків, та їх родинам;
  - б. спеціалізована допомога особам, що залежать від алкоголю, наркозалежним та їх родинам;
  - в. введення молодіжних клубів, кімнат опіки та соціальної терапії, профілактики середи, просвітницької діяльності та групи допомоги, а також організації відпочинку для дітей та молоді з соціально незабезпечених сімей;
  - г. гігієнічна профілактика та просвітня діяльність в сфері нарко- та алкогольної залежності ВІЛ\СНІДу;
  - д. просвіта та виховання дітей та молоді з метою їх безпеки та протидії залежності та кризових ситуацій;
  - е. просвіта та консультації для батьків, опікунів та вихователів по протидії залежності серед дітей та молоді, та кризовим ситуаціям;

7.3. В сфері екології та охорони тварин, в сфері охорони екології та охорони тварин, а також охорони природної спадщини

- а. Просвіта дітей в сфері екології та залучення їх до природоохоронної діяльності;
- б. Опіка на д бездомними тваринами;
- в. В сфері освіти, просвіти та виховання;
- г. Виховна робота з дітьми та молоддю – формування патріотичної громадянської позиції, збереження локальних та регіональних традицій, розвиток громадської активності, підтримка виховної

діяльності та організація активних форм поведінки, вільного часу для дітей та молоді

д. Просвіта дітей та молоді в сфері нових технологій, творчого мислення та наукової діяльності.

7.4. В сфері культури:

а. Організація культурних та просвітницьких заходів, особливо концертів, фестивалів, виступів артистів, свят, спектаклів, конкурсів, вистав, дискусій та науково-популярних лекцій;

б. Культивування локальних традицій – гдиньської, кашубської та поморської, а також охорона культурних цінностей;

в. Проведення музейної діяльності, що сприяє збільшенню туристичної привабливості Гдині;

7.5. В сфері розповсюдження фізичної культури та спорту серед дітей та молоді:

а. Спортивне навчання дітей та організація спортивних заходів, змагань;

7.6. В сфері соціальної допомоги:

а. Забезпечення притулком, опікою та допомогою бездомним;

б. Введення консультацій громадськості;

в. Введення Центру утрчання в випадки кризових ситуацій;

г. Введення центру опіки та виховання;

д. Матеріальна допомога, продуктами харчування, та нематеріальна допомога, особам, що мають потребу чи знаходяться в скрутній ситуації, а також підтримка багатодітних сімей та самотніх матерів;

е. Протидія соціальної ізоляції, в тому числі в рамках проектів, що отримали фінансування від Європейського Соціального фонду;

ж. Введення домов соціальної допомоги;

з. Введення центрів підтримки для неіездатних людей;

и. Надання опікунських та спеціалізованих опікунських послуг за місцем проживання;

7.7. В області працевлаштування та професійної активності осіб, що не мають роботи та знаходяться під погрозою звільнення;

а. Професійна активізація та протидія безробіттю, в тому числі і в рамках проектів, що отримали фінансування від Європейського Соціального фонду;

б. Введення Поморського міста (ринку) професій в Гдині;

7.8. В сфері нових технологій:

а. Введення Поморського науково-технічного парку.

7.9. В сфері діяльності, направленої на підтримку суб'єктів, що ведуть корисну діяльність. А також популяризація та організація волонтерства:

а. Підвищення ефективності роботи, інтеграція та навчання суб'єктів, що ведуть корисну діяльність та волонтерів Гдині.

13. Мер міста може протягом року визначити наступні задачі та оголосити відкриті конкурси на їх реалізацію.

Розділ 6

Співпраця в пошуках коштів та інших джерел.

1. Влада Гдині буде підтримувати суб'єктів, що ведуть корисну громадську діяльність, що ведуть пошук коштів з інших джерел фінансування;

2. Допомога гміни міста Гдиня буде включати:

- 5.1. інформування про потенціальні джерела фінансування та принципи надання дотацій;
  - 5.2. обговорення заяв про надання дотацій із зовнішніх джерел;
  - 5.3. промоцію цікавих програм, спроможних отримати кошти із зовнішніх джерел;
  - 5.4. організацію навчання та консультацій в сферах підготовки документів про надання дотацій.
3. Підтримка в сфері пошуку коштів з фондів Європейського Союзу надається Відділом Європейської інтеграції.
  4. Суб'єкти, які ведуть корисну громадську діяльність та оформлюють документи за рахунок фінансування зовнішніх джерел, можуть подати клопотання про фінансування, що вимагає особистого вкладу в бюджет міста.

Розділ 7

Участь суб'єктів, що ведуть корисну громадську діяльність, в програмній роботі самоуправління.

1. Консультаційна комісія Програми співпраці гміни м. Гдині з суб'єктами, що ведуть активну громадську діяльність, представляє собою дорадчий та рекомендаційний орган, метою якого є практична реалізація їх бажань.
2. Консультаційна комісія Програми співпраці гміни м. Гдин була створена за розпорядженням Президента (мера) м. Гдині на невизначений час, до її складу входять суб'єкти, що ведуть активну громадську діяльність, які були обрані на загальних зборах представниками різноманітних громадських організацій та представниками гміни м. Гдиня, що були призначені Президентом міста.
3. Повноваження Консультаційної комісії припиняють свою силу в день призначення нового складу Комісії.
4. Президент міста Гдині може створювати інші дорадчі групи, експертні чи ініціативні за участі суб'єктів, що ведуть активну громадську діяльність
5. Метою спільних груп може бути:
  - 5.1. моніторинг громадських проблем та потреб;
  - 5.2. створення та консультування програм стратегічного характеру;
  - 5.3. обговорення актів локальної юрисдикції;
  - 5.4. взаємне інформування про заплановані види діяльності;
  - 5.5. обговорення заяв та виділення фінансової чи матеріальної допомоги фізичним особам;
  - 5.6. обговорення впливу заяв про дотації на рішення соціальних задач.
  - 5.7. Суб'єкти, що ведуть активну громадську діяльність, мають право ініціювати створення спільних об'єднань. З цією ініціативою вони звертаються к президенту м. Гдиня через Гдинський центр неурядових організацій, при цьому необхідно вказати мету, для чого необхідно створити об'єднання, та обґрунтування про необхідність його створення.
  - 5.8. в 200 році планується участь суб'єктів, що ведуть активну громадську діяльність в наступних об'єднаннях:
    - 7.1. Консультативна комісія програми співпраці гміни м. Гдині з суб'єктами, що ведуть активну громадську діяльність;
    - 7.2. Громадська рада для недієздатних осіб;
    - 7.3. Громадсько-житлова комісія;
    - 7.4. Районна рада з працевлаштування;
    - 7.5. Рада Гміни з рішень проблем, пов'язаних з алкоголем;
    - 7.6. Комісія архітектурно-урбаністична;
    - 7.7. Рада у справах стратегій;

- 7.8. Рада музею м. Гдині;
- 7.9. Сільське об'єднання у справах Локальної Агенти 21;
- 7.10. Стипендіальна комісія;
- 7.11. Комісія з нагород Президента для робітників служби з охорони здоров'я;
- 7.12. Комісія з нагород Президента для вчителів та директорів центрів освіти м. Гдині;
- 7.13. Комісія для надання дотацій недієздатним особам, на ліквідацію архітектурного та технічного бар'єру, що шкодять спілкуванню.
- 7.14. Рада Сеньйорів (людей похилого віку) м. Гдині.

8. В рамках розробки програми та політики, що уточнюють Стратегію розвитку м. Гдині, перед передачею до міської ради ці документи можуть бути надані на розгляд суб'єктам, що ведуть активну громадську діяльність, з метою надання можливості ознайомитися та зробити ремарки.

Розділ 8

Приміщення та будівля

1. Суб'єкти, що ведуть активну громадську діяльність, мають право клопотання про надання їм на пільгових умовах приміщення чи будівлі на проведення цієї діяльності.
2. Суб'єкти, що ведуть активну громадську діяльність, що подали клопотання про надання приміщення чи будівлі повинні надати наступні документи :
  - 2.1. звіт про свою діяльність за минулий рік (це не стосується нещодавно створених суб'єктів);
  - 2.2. фінансовий звіт за минулий рік (це не стосується нещодавно створених суб'єктів);
  - 2.3. заяву з описанням програми, що буде реалізовуватися в приміщенні чи будівлі;
  - 2.4. документи, визначають та підтверджують юридичний статус організації;
  - 2.5. анкети Міського Центру неурядових організацій чи Міського центру спорту та рекреації, згідно з встановленим Розділом 3 пункту 2.
3. В рамках заяв, суб'єкти, що ведуть активну громадську діяльність, визначають загальні вимоги до приміщення чи будівлі. Можна вказати бажане приміщення.
4. Відповідно з ресурсами, що знаходяться в розпорядженні міста та призначені на подібну діяльність, Президент міста в формі розпорядження приймає рішення про надання в оренду чи про виділення комунального приміщення чи будівлі.
5. Суб'єкти, що ведуть активну громадську діяльність, які використовують приміщення чи будівлю на пільгових умовах, повинні скласти до 31 березня кожного року звіт за рік про його використання.
6. У випадку, якщо суб'єкти, що ведуть активну громадську діяльність, отримують миттєву дотацію на виконання заданій в даному приміщенні чи будівлі, вимога, передбачена в постанові 5, вважається виконаною з моменту надання звіту про виконання задач.
7. Суб'єктам, що ведуть активну громадську діяльність та не мають свого приміщення, влада Гдині може надати можливість зустрічатися в Міському Центрі неурядових організацій за адресою: вул. 3 Мая, 27\31. Користування цим приміщенням безкоштовне. Конкретні умови надання та використання Міського Центру неурядових організацій для проведення зустрічей визначені в прийнятому Президентом міста регламенті.

Розділ 9

Популяризація діяльності організацій в ЗМІ

1. Виданням, до якого громадські організації мають відкритий доступ, є газета міської ради та мерії міста „Ратуша”. Звертаючись до прес секретаря мерії, організації можуть помістити інформацію та оголошення про свою діяльність.
- 2.
3. За попередньої домовленості з прес секретарем мерії, представники громадських організацій, можуть приймати участь в щотижневих прес конференціях мерії міста.

Розділ 10.

Допомога в встановленні міжнародних контактах.

1. Організації громадського суспільства можуть отримати допомогу від відділу міжнародних зв'язків для встановлення контактів з організаціями з міст побратимів м. Гдині.
2. Консультування з питань участі в міжнародних програмах та ініціативах Товариства надає Відділ Європейської інтеграції.

Розділ 11

Реалізація спільних проектів та ініціатив на благо місцевих громад.

1. Пропозиції про реалізацію спільних проектів організацій громадського суспільства подають меру міста через Міський Центр неурядових організацій та Міський Центр Спорту та Туризму. Пропозиції повинні відповідати профілю організації.
2. За реалізацію спільних проектів відповідають мети міст та відділи адміністрації гміни відповідно їх профілю.

Розділ 12.

Міський Центр неурядових організацій

1. Міський центр неурядових організацій функціонує в рамках адміністрації меру міста Гдині.
2. Міський центр громадський організацій надає організаційну та логістичну допомогу організаціям громадського суспільства. Ця допомога складається з:
  - 2.1.збір та розповсюдження важливої та актуальної інформації для організацій громадського суспільства;
  - 2.2.прийом пропозицій, проектів, ініціатив, анкет, звітів за рік, рекомендацій, що адресовані меру, в випадку, якщо місце їх прийому не обговорено в спеціальних розпорядженнях меру;
  - 2.3.підтримка на основі поданих анкет бази даних організацій громадського суспільства м. Гдині;
  - 2.4.надання консультацій, інформації та надання допомоги з пошуку коштів, про які мова йшла в Розділі 6;
  - 2.5.надання приміщення для зустрічей членів організацій на умовах, що описані в Розділі 8, п.7.

Розділ 13

Міський Центр спорту та туризму

1. Міський Центр спорту та туризму надає організаційну та логістичну підтримку організаціям громадського суспільства, які діють в сфері фізичної культури:
  - 1.1 Збір та розповсюдження важливої та актуальної інформації для організацій громадянського суспільства;
  - 1.2 Прийом пропозицій, проектів, ініціатив, анкет, річних звітів, коментарів, зауважень та пропозицій, що адресовані меру, про які йде мова в даній програмі.
  - 1.3 Підтримка на основі поданих анкет бази даних організацій громадянського суспільства м. Гдині, що діють в сфері фізичної культури.
  - 1.4 Надання доступу к спортивним об'єктам, що знаходиться в веденні Міського центру спорту та туризму, на умовах встановлених в спеціальних розпорядженнях.

Розділ 14

Оцінка

1. Проекти, ініціативи, зауваження та рекомендації відносно функціонування Програми співпраці гміни м. Гдині з організаціями громадського суспільства на 2005 рік, організації можуть подавати Міській Раді за представленням Комісії Самоврядування та Безпеки чи меру міста по представленню міського центру громадських організацій, у випадку організацій, що діють відповідно з уставом з фізичної культури, за представленням Міського центру спорту та туризму.
2. Перед винесенням на розгляд Міської Ради Програми співпраці гміни м. Гдині з організаціями громадського суспільства на 2006 рік мер міста збирає Консультаційну Комісію Програми співпраці гміни м. Гдині з організаціями громадського суспільства, присвячену оцінці функціонуванню Програми в 2005 році.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

СОЦІАЛЬНА ЗАЛУЧЕНІСТЬ

ДЕМОКРАТІЯ

АКТИВНЕ ГРОМАДЯНСТВО

ПРАВА ЛЮДИН

СОЛІДАРНІСТЬ

ДЕМОКРАТІЯ

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

ПУБЛІЧНА ПОЛІТИКА

УЧАСТЬ

СОЦІАЛЬНЕ ПРАВО

КОНТАКТЫ

Донецкий Молодежный Дебатный Центр

проспект Ильича 79/31,
83003, Донецк, Украина

тел/факс: +38(062) 385 98 39

тел: +38 (063) 345 77 91

E-mail: debate@cent.dn.ua

www.cent.dn.ua

Проект „Стандарти Європейського Союзу в сфері соціальної, молодіжної та громадської політики та роль органів державної влади в процесі їх досягнення” реалізується в партнерстві Донецьким молодіжним дебатним центром та Донецьким обласним центром перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій Донецької обласної адміністрації за фінансової підтримки Європейської програми та програми „Схід-Схід” міжнародного фонду „Відродження”